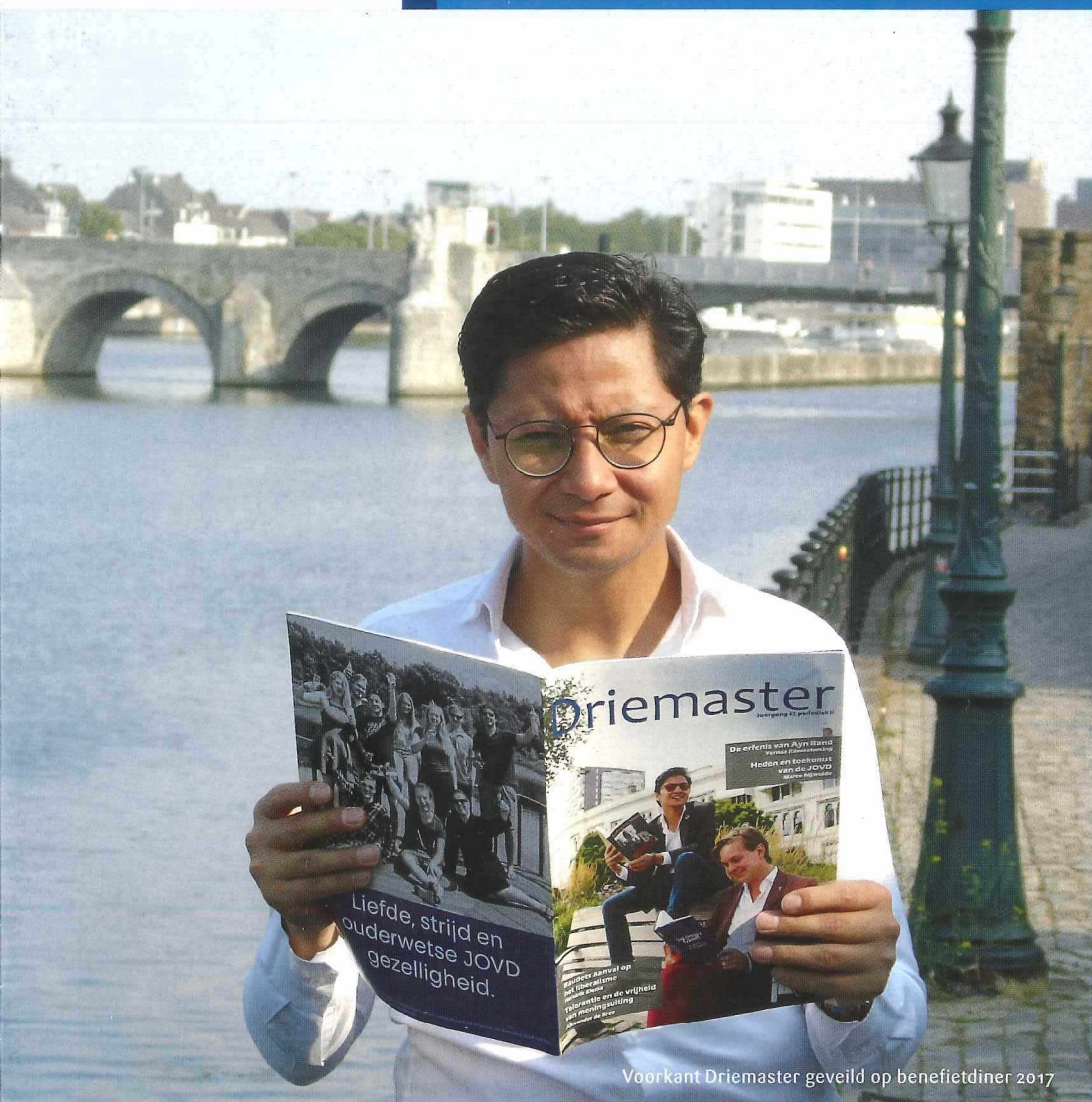

DRIEMASTER

Jaargang 69 | Periodiek 1

INTERVIEWS MET:

Han ten Broeke over de internationale politiek

Hans van Baalen over Europa

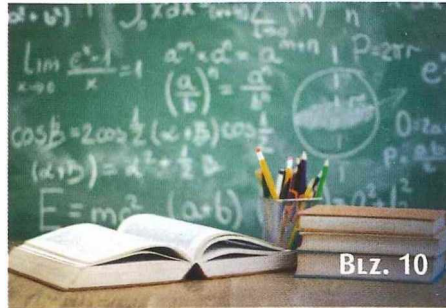
Inhoudsopgave

7 juli 2015

Blz. 6

Interview met Han ten Broeke

Blz. 10

Het onderhanden onderwijs

Blz. 13

Think the unthinkable

Blz. 16

De verborgen afgunst in nivelleringspolitiek

Blz. 20

Interview met Hans van Baalen

Blz. 23

Column Bram Roodhart

Blz. 24

Belasting Personen- en Motorvoertuigen: zijn doel voorbij

Blz. 25

Column Marco Nijweide

Blz. 26

Van 'gewoon jezelf kunnen zijn' naar 'normaal doen'

© Piet Gispen Photography

Van de Hoofdredacteur

In deze warme zomermaand presenteer ik u met gepaste trots de nieuwe Driemaster. Voor jarenlange- en nieuwe leden dé manier om er achter te komen wat er binnen de JOVD leeft.

Als Hoofdredacteur van de Driemaster heb ik op de algemene ledenvergadering van 7 april j.l. verteld dat de Driemaster een blad is vóór leden van de JOVD dóór leden van de JOVD. Met die visie (en een redelijke tijdsdruk) zijn de redactie en ik aan de slag gegaan om ervoor te zorgen dat er voor het Augustus Offensief een gedrukte Driemaster klaar ligt. Neutraliteit heb ik hoog in het vaandel gehouden. Alle ingestuurde artikelen, columns en opiniestukken die aan de kwaliteitsstandaarden voldoen zijn gepubliceerd in de huidige Driemaster. Het idee hierachter is, dat de actievere leden binnen de JOVD, die bereid zijn om hun mening op papier te zetten, gehoord worden. Met het eindresultaat ben ik meer dan tevreden.

Buiten de organisatorische verplichtingen als Hoofdredacteur om alles in goede banen te leiden heb ik Han ten Broeke, de woordvoerder voor Buitenlandse Zaken en voorzitter voor de kamercommissie van Defensie, geïnterviewd. Dit interview geeft een interessant kijkje in zijn idealen en visie op het hedendaagse internationale speelveld. Ook vindt u in deze Driemaster een interview met lid van het Europees Parlement en partijvoorzitter van ALDE, Hans van Baalen. In dit interview komen onder meer Orbán, Juncker en de Europese Unie aan bod.

Overige artikelen in deze Driemaster bekleden een zeer breed veld. Zo wordt de kwaliteit van het onderwijs aan de kaak gesteld, wordt een interessante visie op het hedendaags terrorisme geboden en moet de belasting voor personen- en motorvoertuigen het ontgelden. Dit zijn slechts een paar van de onderwerpen die aan bod komen. Al met al staat er genoeg leesvoer in Driemaster om u tot denken aan te zetten.

Op het moment van schrijven is er nog geen nieuwe Hoofdredacteur verkozen. Dat is zonde. Driemaster is een traditie. Een tijdschrift, onafhankelijk van het Hoofdbestuur, dat als spreekbuis van onze leden dient. Het zou een leugen zijn als ik zou zeggen dat het samenstellen van een tijdschrift niet een redelijk organisatorisch vermogen vereist en weinig inspanning kost. Desalniettemin is het de moeite dubbel en dwars waard wanneer het tot een goed einde komt. Ik wil dan ook de leden die de passie en vaardigheden beheersen hierbij oproepen om zich verkiesbaar te stellen om de traditie voort te zetten en een geluid te laten horen.

Graag wil ik eindigen met dank aan allen die hebben bijgedragen aan deze Driemaster. In het bijzonder Nynke van der Heide voor haar grenzeloze enthousiasme, Marco Nijweide voor zijn onmisbare advies en Twan Berlijn voor de geweldige opmaak.

OSCAR TELEKI

Hoofdredacteur Driemaster

IN MEMORIAM

Geschokt heeft de redactie Driemaster kennis genomen van het overlijden van Ruben van Lenningh op 7 juni 2018 en van Hendrik Elema op 14 juni 2018. Ruben van Lenningh was lid van afdeling Rijnmond en Hendrik Elema was oud-secretaris van afdeling Den Haag.

Namens de redactie wensen wij de nabestaanden heel veel sterkte toe.

*Als aan het eind van alle dingen,
Op de laatste dag van het bestaan.
Van de dieren en de mensen,
Van de zon, de aarde en de maan.
Heb ik maar een ding te wensen.*

*Als alle sterren zijn gedooft.
En vallen van het firmament
Als niemand nog in hoop gelooft.
Dan wens ik dat je bij me bent.*

- HENDRIK ELEMA

Hoofdbestuur

De JOVD is de Jongerenorganisatie Vrijheid en Democratie en bestaat sinds 1949. Sinds 1 januari 2000 is zij officieel de jongerenorganisatie van de VVD. De JOVD is in politiek opzicht volledig onafhankelijk, zodat standpunten kunnen afwijken van de VVD.

Landelijk voorzitter

Splinter Chabot
splinter.chabot@jovd.nl
+31 (0)6 47 47 28 37

Landelijk Vicevoorzitter

Bram Roodhart
bram.roodhart@jovd.nl
+31 (0)6 83 20 74 94

Landelijk Secretaris

Dorus Dijkstra
dorus.dijkstra@jovd.nl
+31 (0)6 46 02 75 09

Landelijk Penningmeester

Daan Looij
daan.looij@jovd.nl
+31 (0)6 15 65 01 94

Algemeen Bestuurslid Marketing

Stijn de Vreede
stijn.de.vreede@jovd.nl
+31 (0)6 36 16 17 41

Algemeen Bestuurslid Organisatie

Siem van Ostaden
siem.van.ostaden@jovd.nl
+31 (0)6 44 44 87 12

Ledenadministratie: Richt u zich voor vragen over de ledenadministratie, alsmede uitschrijvingen, tot onze ledenadministratie via ledenadministratie@jovd.nl.

Colofon

Hoofredacteur

Oscar Teleki
hoofredacteur@jovd.nl
+31 (0)6 38 00 30 95

Adjunct-Hoofredacteur

Nynke van der Heide

Redactie en eind-redactie

Francine Heijnen
Jort Fokkens
Max Veldhuis
Marco Nijweide

Ontwerp en Opmaak

Twan Berlijn

Druk

Veldhuis Media BV

Copyright: Tenzij anders vermeld is op alle vanwege Driemaster gepubliceerde werken de volgende Creative Commonslicentie van toepassing: indien niet anders overeenkomt vervalt het volledige auteursrecht op ingezonden kopij aan de redactie.

Van de Landelijk Voorzitter

Lieve lezers,

Het was woensdag 20 juli en Oscar, uw en mijn Hoofdredacteur van de Driemaster, belde op. "He Splint, hoe is het? Mooi, mooi! Ik had een vraagje, hoe gaat het met je stuk?" - ik ben niet vaak stil, maar toen had ik even geen antwoord; de afgelopen dagen had de zon (we lijken het Franse weer wel van Macron te hebben gestolen) én het JOVD-werk (geen zorgen, ik werk door) zo vaak geroepen, dat ik nog niet toe was gekomen aan het schrijven van een voorwoord voor dit prachtige blad. En dat terwijl de Driemaster een prachtig onderdeel is van onze vereniging, een onderdeel van onze meningsvorming en bij uitstek een onderdeel dat ons kritisch laat nadenken. En ik heb dit jaar ook nog eens de enorme eer dat mijn woorden opsomming op deze plek aan u wordt voorgelegd. Vandaar dat ik me direct naar mijn bureautje (ik was niet op het JOVD-kantoor) haastte, vervolgens de kleding, boeken en doosjes zó met één arm links naar de grond van mijn bureau veegde (dat kon ik wél links laten liggen) en m'n laptop opendeed om zo mijn taak, het schrijven van een voorwoord, te volbrengen.

Ook dit jaar heeft de JOVD zich vaak gemengd in de politieke en actuele debatten die er speelden. En het was nogal een druk politiek jaar: een regeerakkoord, een Wiv-referendum (#overheidkijktlekkermee), de gemeenteraadsverkiezingen, de ontwikkelingen rondom privacy (en Facebook), de inmiddels traditionele integriteitsschandalen, dreiging van een protest tijdens de 4 mei herdenking, een orgaanroofwet, grote stappen in de klimaatagenda, een jokkebrokkende minister, discussie over het referendum en het afschaffen ervan (en een dreigend referendum over het afschaffen van het referendum - begrijpt u hem nog?) - kortom, genoeg stof voor mensen, organisaties en partijen om over te blaffen in het publieke debat. En zoals het de JOVD beaamt, heeft ook onze vereniging bij elk onderwerp liberaal van zich afgebeten.

Los van het drukke politieke jaar, was het voor de JOVD als vereniging qua interne aangelegenheden ook een zeer druk jaar. Een werkjaar: nieuwe statuten, nieuw huishoudelijk reglement,

een nieuw Politiek Programma, een nieuwe website in aanbouw, de AVG en nieuwe evenementen zoals de Blauwe Kamer en het ZomerCongres. Soms was het flink zweten (en dat kwam dan niet door de warme zon), flink doorwerken en flink doorstappen, maar we hebben heel wat kilometers richting ons einddoel kunnen afleggen en zijn inmiddels bijna aangekomen voor de poorten van onze eindbestemming.

Onderdeel van al die vernieuwing was een nieuwe verkiezingsprocedure - hierdoor weten we inmiddels welk team in de JOVD komend jaar de confetti, slingers en ballonnen mag gaan ophangen. Want dat zouden we bijna vergeten; de JOVD is in 2019 jarig! We worden 70! En dat moet gevierd worden (wat we ons kennende goed kunnen). Het moet goed gevierd worden omdat er van onze vereniging maar ééntje op de aarde is. Het bijzondere aan de JOVD is namelijk dat we als bruisende vereniging, professionele organisatie en politiek instituut over vele kamers bezitten. Kamers waar we debatteren, kamers waar we trainingen volgen en kamers waar de inhoud vooral in het glas belandt (en vervolgens in de maag) - al die kamers bij elkaar zorgen voor iets unieks, iets bijzonders, iets legendarisch: een Liberaal Paleis. En in dat Liberaal Paleis gaan we het komende jaar een enorm verjaardagsfeestje organiseren, samen met de Lustrum Commissie, Club '49, het HB en natuurlijk met ú! En we zullen er met elkaar voor zorgen dat het lustrum in één woord samen te vatten is: legendarisch!

Voordat u van mij voorwoord af bent, wil ik stiekem nog één ding doen, namelijk een aantal mensen bedanken. Mag ik dat hier doen? Vast niet - maar ik doe het lekker wel! Allereerst wil ik het huidige HB bedanken (Bram, Dorus, Daan, Stijn en Siem) ook wil ik het nieuwe HB en alle kandidaten bedanken (Stijn, Jorn, Dorus, Lars, Hessel, Roos, Lorenz en Bas). Uiteraard ook veel dank aan alle Voorzitters (Bas&Bas, Twan, Aileen, Hessel, Simone, Fleur, Tim, Niels, Anthony, Puck, Jordie, Rik, Lars, Robbert-Jan, Jelte, Marit en Koen) alle bestuurders, alle mensen die in commissies en PG's hebben gezeten (en nog steeds zitten) en natuurlijk aan de man die het aandurfde om mij hier een pagina in dit prachtige blad te gunnen: uw Hoofdredacteur Oscar Teleki!

Oh ja - last but not least - ú, als JOVD'er, enorm bedankt! Met elkaar vormen we al 70 jaar dat bruisende, levendige en Liberale Paleis, en dat zullen we nog vele jaren doen. Samen hebben we de JOVD tot iets unieks gemaakt en samen gaan we op weg naar het volgende jaar: het lustrum jaar!

Ik wens u fantastisch veel leesplezier toe (en uiteraard een fantastische vakantie met veel bitterballen met mosterd, zon en zo nu en dan een biertje/wijntje)

Liefs,

SPLINTER CHABOT

Landelijke Voorzitter

P.s. Een van de spullen die ik niet van mijn bureau afveegde, was het boek over onze Erevoorzitter Hans Wiegel: "Hans Wiegel en het spel om de macht". Een boek over "zijn" kabinet Van Agt/Wiegel. Wilt u onze Erevoorzitter, de politieke geschiedenis en de hobbels als politiek leider van dichtbij beleven? Ik kan u verzekeren dat u er geen spijt van zult hebben als u dit boek (bijvoorbeeld in uw ligbedje) leest! Dan geniet u én van de vakantie, én steekt u er nog wat van op! Twee vliegen in één klap!

Interview met Han ten Broeke

Han ten Broeke is een bekende naam binnen de Nederlandse politiek. Hij was de gedoodverfde kandidaat om minister van buitenlandse zaken te worden. Vanwege gezondheidsredenen was hij niet beschikbaar om Halbe Zijlstra op te volgen.

Na de controle om naar meneer ten Broeke's kantoor te komen loop ik, volgens zijn persoonlijk assistent, één van de grootste kantoren op het Binnenhof in. Aan de muur hangen foto's van Martin Luther King, John F. Kennedy en Abraham Lincoln. Ten Broeke merkt op dat Lincoln's Gettysburg Address één van de beste speeches in de geschiedenis is. Ons gesprek, wat in het beginsel als doel had om een profiel van ten Broeke te schetsen, neemt een interessantere wending. Het kijken achter de politicus en vragen naar zijn voorbeelden en overtuiging wat

een land als Nederland ten goede komt, als het gaat over buitenlandse politiek voeren, loopt vloeiend. Geen voorgekauwde antwoorden maar een leerzaam over-en-weer over grootse politici, voorbeelden en een zeker idealisme om iets goed te doen voor deze wereld.

Voordat het echte gesprek begint geeft ten Broeke's PA mij een boek. *10 Vuistregels voor een Realistisch Buitenlands Beleid* somt in 64 pagina's op wat ten Broeke's visie is. Realpolitiek staat voorop en de overtuiging waarom dit beleid gevoerd dient te worden staat centraal in het boek. Een aanrader, leesbaar voor zowel nieuwelingen binnen de politieke sferen als gevorderden.

Waarom is ten Broeke de politiek dan in gegaan? Kennedy was een jeugdheld, hoewel hij hem nooit heeft meegemaakt. Het heeft te maken met de fascinatie met politici en internationale politiek. Met name politici waarvan hij het gevoel had dat ze een soort licht verspreidden door middel van hun charisma. Ten Broeke

vertelt meteen dat hij ooit een column heeft geschreven op TPO, over politici die licht in donker verspreiden. Kennedy én Nixon (Kennedy's grote tegenstander) verspreidden allebei licht. Er zijn wellicht meer politici

“*Kennedy was een jonge president die aan de lopende band verkeerde inschattingen maakte om uiteindelijk het goede te doen. Een caveat: licht betekent niet meteen goed.*”

geweest die “Masters of Darkness” worden genoemd. De prestatie van Nixon om te gaan naar China is groter dan de bijdrage die Kennedy leverde aan de détente tussen Rusland en de VS. Nixon appelleerde niet aan hoop, aan *‘the better side of man’*. Kennedy was een jonge president die aan de lopende band verkeerde inschattingen maakte om uiteindelijk het goede te doen. Een caveat (waarschuwing): licht betekent niet meteen goed. Op Obama (die ook aan de muur hangt), heeft ten Broeke veel kritiek. “Dankzij het niet bewaken van

zijn rode lijn heeft de VS definitief zijn onipotente invloed in het Midden Oosten verloren. Dat begon al met de even mooie, als naïeve speech in Cairo, aan het begin van zijn presidentschap over het Midden-Oosten vredesproces. Daarna bleven de Palestijnen de kat uit de boom kijken en keerden de Israëliërs zich van de jonge president af. Obama en vooral de goed ingevoerde Kerry, konden daarna geen enkele rol van betekenis meer in het Midden Oosten-vredesproces spelen, dat daarna dan ook zo goed als dood was, totdat Trump met zijn Jerusalem-besluit de knuppel in het hoenderhok gooide. De huidige president gebruikte echter niet de hefboom die hij daarmee op Israël kon uitoefenen en dreef de Palestijnen geheel van de onderhandelingstafel. Ondertussen lijkt niet alleen voor de Palestijnen, maar ook voor de Amerikanen te gelden: *'they never miss an opportunity to miss an opportunity'.*" aldus Ten Broeke. .

“ Europa moest op een andere manier onder de aandacht gebracht worden, iets wat redelijk tegen de stroom inroeien was.

Als het verspreiden van licht zo'n fascinatie is, wat zijn gebeurtenissen en beleid in de iecarrière van ten Broeke waar hij op terugblijkt met het idee dat zijn doel is bewerkstelligt? "Een paar dingen, een 'key-vraag'," antwoordt hij. Kort na zijn toetreden tot de Tweede Kamer werd hij geconfronteerd met de mogelijkheid van een tweede referendum over de Europese Grondwet (in zowel Frankrijk als Nederland werd bij het eerste referendum in 2005 tegen gestemd. Vervolgens is in 2007 het Verdrag van Lissabon getekend, dat in 2009 werd geratificeerd, red.). Het tegenstemmen was een klap in het gezicht van de zittende politieke elite, die zich verkeek op het feit dat een groot deel van de bevolking een andere weg in waren geslagen met betrekking tot Europa. Ten Broeke heeft vervolgens meegeholpen om de VVD lijn ten opzichte van Europa bij te stellen op zo'n manier die nu, lijkt het, door Mark Rutte wordt omarmd

- kijkend naar zijn recentelijke speech in Straatsburg. Europa gaat over onze welvaart, onze veiligheid en onze vrijheid, die alle in grote mate te danken zijn aan Europese eenwording. Daarvoor hoeft men niet in Oost Berlijn of Praag te wonen, dat zien we hier in Nederland ook. Vrijheid van reizen, wat we normaal zijn gaan vinden. Zelfs het drinken van 10 soorten bourgogne in een supermarkt. Ten Broeke schetst het voorbeeld dat zijn ouders vroeger naar Zuid Frankrijk reden om bij een wijnboer inkopen te doen in een jerrycan - zo hadden ze toch een beetje Frankrijk in huis. Europa moest op een andere manier onder de aandacht gebracht worden, iets wat redelijk tegen de stroom inroeien was.

Er zijn een paar dingen waar ten Broeke mee kwam, ook vanuit de oppositie, waar hij trots op is. Door het toenmalig zittende kabinet, Balkenende - Verhagen - Timmermans - zijn met betrekking tot de aangepaste Europese grondwet (Het verdrag van Lissabon, red.) een paar ideeën van de VVD overgenomen. Eén van de VVD ideeën is de "Oranje Kaart". Niet zozeer omdat het de Nederlandse nationale kleur is, maar omdat het oorspronkelijke voorstel dat Ten Broeke deed een Rode kaart was, welke in de finale onderhandelingen in Brussel werd afgezwakt, waardoor de kleur verwaterde tot "oranje". Waarom deze "Oranje Kaart"? Zodat nationale parlementen bij besluitvorming in de Europese Unie een "Oranje Kaart" zouden kunnen trekken met een gewone meerderheid (hetgeen in de Raad van ministers altijd bij gekwalificeerde meerderheid gebeurde) en nationale parlementen zodoende wetgevingsvoorstellen van de Europese Commissie kunnen tegenhouden. Tot dan toe was de gedachte dat de Europese bevolking een soort eenheid moest zijn, gerepresenteerd in het Europees Parlement, de Europese "demos". Daarmee zou het federale element in een, in wezen intergouvernementele instelling, dominant zijn geworden bij de besluitvorming. En dat was nu juist een van de elementen waarin de bevolking zich, terecht wat Ten Broeke betreft, niet in de EU herkent:

"te duur, te groot, te snel over ons en zonder ons besluiten," vat Ten Broeke de Nederlandse bezwaren van 2005 nog eens samen. Volgens ten Broeke loopt Europa echter op twee benen. Het been van de natiestaat die zich ontwikkelt, ook met dank aan Europa. Het tweede been is het been van de gezamenlijkheid. Als één been vooruit stapt en de ander niet, boekt men geen vooruitgang. Het moet achter elkaar en nooit een spagaat worden. Uiteindelijk is "zijn" "Oranje Kaart" door maar liefst 27 lidstaten geratificeerd en de inzet ervan begint steeds populairder te worden. Want de "Oranje Kaart" is een soort verwerpingsrecht, en dat is precies waaraan veel burgers behoefte hadden: dat je ook NEE kunt zeggen. Maar, zo benadrukt Ten Broeke, er zit juist ook een noodzakelijke constructieve kant aan. Nederlandse en andere nationale parlementen zullen veel sneller en actiever zich moeten voegen en bemoeien met de regelgeving uit Brussel, ze hebben er nu de middelen voor en kunnen zich niet langer verschuilen achter het veelgehoorde excuus: "ja, Brussel wilde dit, wilden wij niet!" Daarmee is het, behalve handrem, ook gaspedaal, stelt Ten Broeke - die zichzelf zonder blikken of blozen 'trotse Europeaan' noemt - tevreden vast.

De toekomst voor Europa, gezien vanuit het standpunt van Ten Broeke, moet dus een balans zijn tussen samen doen en zelf doen. Dat is in wezen het ideaal en daar hoort dus steggelen, ruzie, handjeklap, getouwtrek en modderige compromissen bij. Door een rietje ziet het er vreselijk uit, vanaf een afstand is dit het meest geslaagde politieke eenwordingsproces ter wereld. Ten Broeke: " De Brexit - afschuwelijk - maar in zekere zin ook een geluk: Het heeft ons duidelijk gemaakt, dat zelfs een land als het VK, dat al veel autonomer was, eigenlijk niet zonder kan. De zachte Brexit waarop men nu koerst is op zijn best straks inhoudelijk identiek aan het huidige lidmaatschap, maar dan zonder lidmaatschap, dus zonder inspraak. Ze zullen nep-soevereiniteit winnen en invloed en zeggenschap in de wereld verliezen. Ik zeg dat met heel veel spijt, want ben best een beetje anglofiel." (Ten Broeke is voorzitter

van de vriendschapsband tussen het House of Commons en de Tweede Kamer).

Er zijn echter (nog steeds) voorstanders van Brexit, hoe kijkt hij hier tegenaan? "Iedereen zijn eigen echo-put," aldus Ten Broeke. "Tot nu toe is de score voor Brexiteers versus Remainers, voor zover ze ook al in ons land zouden zijn, 10-0 voor de Remainers. Het is een *steep challenge* om het gelijk nog te gaan bewijzen. Maar goed, iedereen heeft recht op zijn geluk en ongeluk. De campagnes van misinformatie die Brexit aanprijzen (doelend op de Britse tabloids): vijftig jaar tabloids doen hier hun werk."

Wat zijn bepaalde ontwikkelingen binnen Nederland die hem zorgen baren? Ten Broeke: "De politiek is steeds meer een hond die achter zijn eigen staart aan het hollen is. We hebben procedures hier die niet meer uit te leggen zijn aan de bevolking. Onze procedures zijn makkelijk te misbruiken." Het voorbeeld dat aangehaald wordt is hoofdelijke stemmingen aanvragen waarmee volksvertegenwoordigers of partijen *ge-exposed* lijken te worden. "Die doen geen recht aan het debat dat heeft geleid tot die motie. Mensen gaan niet naar de nuances van de motie of het debat kijken, slechts naar de stemming."

“*Het aller belangrijkste is dat nationale parlementen zich vandaag de dag kunnen bemoeien met Europa en niet meer kunnen zeggen dat “die lui in Brussel maar wat doen”.*

Als we elkaar allemaal gaan beschuldigen komen we heel snel in een situatie waar er niet meer gepraat wordt met andere partijen. Totale polarisatie. Een voorbeeld: als buitenlandwoordvoerder is het heel triest om te zien dat Amerikanen, die hun ambassade naar Jeruzalem hebben verplaatst, de bal hebben laten vallen. Ze hebben het volste recht om deze ambassade te verplaatsen, maar de invloed die Trump daarmee kreeg heeft hij niet gebruikt. Trump heeft een geweldig doelpunt gescoord voor Israël en

daarna hebben ze het erbij gelaten. Hij had toen ook een doelpunt kunnen scoren voor de twee-staten oplossing. Dat is helaas niet gebeurd. Wanneer je kijkt naar de opening van de ambassade zie je dat er alleen Republikeinen waren uitgenodigd. In de gehele Westerse wereld vindt de sektarisering van opvattingen plaats. In toenemende mate zit men in de eerder genoemde eigen echo-put."

“*Als wij leven in een land waar een compromis als landverraad wordt weggezet, dan snapt men niet waarom zo'n klein land zo goed boven zijn gewicht kan boksen.*

Ten Broeke haalt het betoog van Gert-Jan Segers vorig jaar aan, waarin Segers oppert dat vergevingsgezindheid terug moet komen. Ook Ten Broeke pleit voor een nieuwe mildheid. "De kunst van het compromis is juist waar Nederland groot mee is geworden. Als wij leven in een land waar een compromis als landverraad wordt weggezet, dan snapt men niet waarom zo'n klein land zo goed boven zijn gewicht kan boksen. Dat komt dankzij vele compromissen die in het verleden zijn gesloten. Het akkoord van Wassenaar (1982) is makkelijk te bekritisieren en het zou nu niet meer mogelijk zijn. Sociale partners worden verscheurd door de achterbannen die hen mobiliseren. Het is in en met het compromis dat Nederland de weg terugvond naar groei, welvaart en ook vrijheid." Recent pleitte Ten Broeke nog eens voor een revival van het onderwijs rondom het Plakaat van Verlaetingshe (26 juli 1581) waarin elementaire grondrechten werden geformuleerd die de basis werden voor grondwetten en revoluties over de hele wereld, maar die ook de macht bij het volk legden en niet langer bij de vorst.

Ten Broeke vertelt over een bijzondere ervaring, aan het eind van vorig jaar, met de NAVO delegatie in Washington. Daar zit men in de *American Defence University*, om met de top van het Amerikaanse leger te praten. Ten Broeke had één dag over, deze gebruikte hij om dit te bezoeken. Hij wijst naar de poster

van Abraham Lincoln waar hij zijn Gettysburg Address geeft. De béste speech in de politiek. Kort, krachtig, tijdloos. *Life, Liberty, the Pursuit of Happiness*. De Peace Speech van Kennedy krijgt ook lof. "Eigenlijk zijn het allemaal oratoren die hier hangen", duidend op zijn muur vol politieke zwaargewichten. "Anyway, Gettysburg, drie uur rijden vanaf Washington. De kwaliteit van de weg en bruggetjes was verbijsterend. Over een bruggetje rijdend was de eerste gedachte: 'Kunnen we straks nog wel terug?' Dit is dus de VS, het grootste, machtigste land van de wereld." Bij terugkomst in Nederland deed Ten Broeke zijn telefoon aan na landing op Schiphol en het eerste wat hij meekreeg is een ANP-bericht dat meldde dat de Merwedebrug was afgesloten omdat Rijkswaterstaat er een haarscheurtje had ontdekt. Niet het nieuws dat het was afgesloten, maar dat de compensatie voor de transportsector al in hetzelfde nieuwsbericht werd aangekondigd, maakte bij Ten Broeke de gedachte los: "Toen dacht ik bij mezelf: Nederland is wel af! Het verschil tussen het machtigste land op de aarde en het land waar, als er één brug dicht gaat, de hele transportsector compensatie eist bij de overheid. Dat contrast en dan al die horden met ontevreden, die - liefst anoniem - op social media hun gal spuwen."

Het is toch interessant, wat ten Broeke in zijn eerdergenoemde boek bepleit, niet daar waar je altijd bevestigd wordt, maar daar waar je uitgedaagd wordt te gaan. Ten Broeke kan elke dag een negatief verhaal over de Russen houden, maar is toch echt van mening dat we weer zaken met Rusland moeten gaan doen. De afgelopen jaren heeft hij gepleit voor het opnieuw openen van de NAVO Rusland raad - en dat is gebeurd. Waarom? Omdat ten Broeke wilt voorkomen dat straks één van hun vliegtuigen een ongeluk veroorzaakt, of een proeflancering misgaat en ze ons niet kunnen waarschuwen. Dat soort Koude Oorlog ellende, dat kunnen we, helaas, zo weer terug krijgen. Dialoog, niet voor het doel van dialoog alleen, maar om te zoeken naar oplossingen, want die zijn er altijd. In het boek heeft ten Broeke

een onderscheid gemaakt tussen vrienden en vijanden en tussen de ongemakkelijke vrienden en de tegenstanders. Turkije is eigenlijk een ongemakkelijke vriend, zoals Turkije, een bondgenoot in de NAVO is die ons voortdurend voor uitdagingen stelt. Rusland noemt Ten Broeke een tegenstander, omdat ze actief hun macht en hun invloed zo proberen te projecteren dat het ten koste gaat van het Westen, van de EU en van de NAVO. "Energiepolitiek, trollen, fake news en interventies, dwarsliggen in internationale fora, noem maar op. In plaats van hen echter te isoleren, dient een tegenstander serieus genomen te worden en, waar hij dat verdient, te worden gerespecteerd. De Russische ziel, haar geschiedenis en de trots en het lijden van dat land, dat is iets waar wij veel te weinig oog voor hebben. De Duitsers hebben een veel beter gevoel voor de Russische uniciteit - Russen vinden zichzelf cultureel anders dan ons post-moderne en multi-culturele Westen. Ze voelen zich geen onderdeel van het Westen, maar wel van de ontwikkelde Westerse wereld. We doen er goed aan daar respect voor te hebben, en dat is iets anders dan voor ze te buigen, integendeel. Dat is vaak een Nederlands probleem, wij menen dat we de Russen kunnen leren hoe ze met homoseksualiteit moeten omgaan in hun samenleving, maar stikken in onze verontwaardiging als de Koning een biertje met de Russische president drinkt."

De omgang met Rusland is, aldus Ten Broeke, de lakmoesproef voor Europa. "Trump stelt ons nu weer voor hele andere uitdagingen. Hij erodeert bepaalde principes waarop we in het Westen meenden blind te kunnen varen, en waarvan we dachten dat we die met de VS deelden en waarin we heb zelfs al vaandel dragers vertrouwden. Dat is niet langer zo. Trump is onze shock-therapie, dat we er nu in veel zaken gewoon alleen voor staan. Te beginnen in onze eigen regio." Daarin stuiten we dan direct op de moeilijkste categorie in het boekje van Ten Broeke: zijn "ongemakkelijke vrienden" (frenemies). Ten Broeke moet er niet aan denken dat Turkije volledig Islamiseert of een van

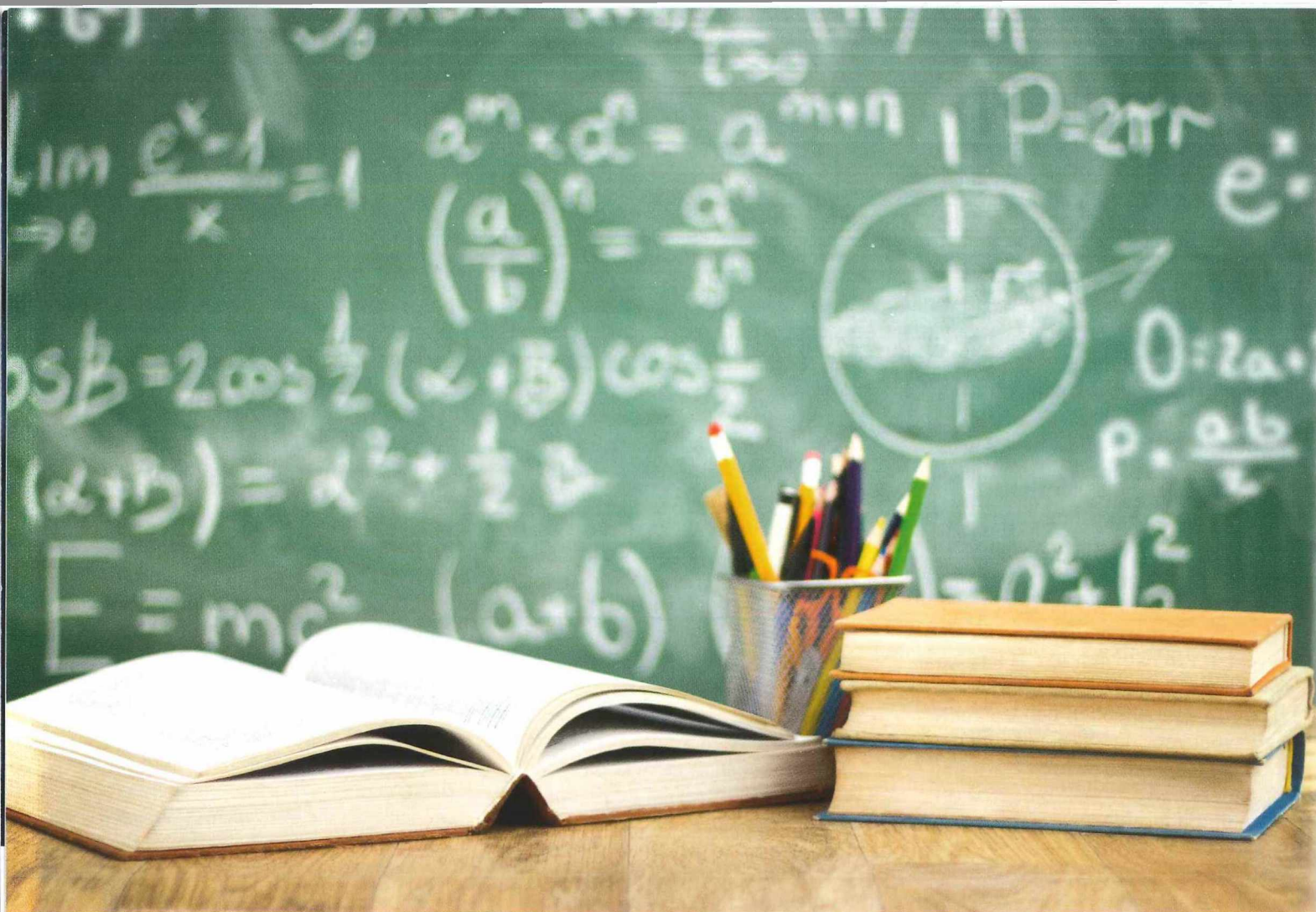
haar zeven grensconflicten naar Europa importeert. "Dat proces waarbij Turkije van een electorale autocratie verder afglijdt naar alleenheerschappij met Islamitische elementen kan versneld worden door ze volledig los te laten. Tegelijk wil niemand, ook de Turken zelf niet, dat ze werkelijk lid worden van de Europese Unie. En dan moet je iets wat Nederlanders niet kunnen: met deze schizofrenie slim omgaan, haar tot op zekere hoogte accepteren en niet altijd voorop lopen met je eisen dat wat krom is ook recht moet worden gebogen, omdat wij dat nu eenmaal willen. Snappen dat we met Turkije, helaas, in een 'dance macabre' zijn terecht gekomen met de Turken en dat diegene die als eerste aftikt zijn eigen feestje zal moeten verlaten. Waarvoor Nederlanders helaas ook weinig oog hebben is hoe geweldig Brussel is in onze reactie op de Turken. Alles waarvoor wij de EU beschimpen, komt hier uitstekend van pas bij de reactie op de testosteron-retoriek van de Turkse leiders, die dan uit Brussel telkens weer procedurele, anonieme en technocratische antwoorden krijgen. Het is de onderschatte kracht van onze Europese samenwerking. Washington moet altijd met huid en haar de uitdagingen in de wereld tegemoet treden, wij sturen een persbericht.

En dan moet je dus *Realpolitik* durven bedrijven. In de Nederlandse zin is dat heel lastig. Wij kunnen ons maar niet bevrijden van zoiets simpels als accepteren dat je inconsequent bent. De buitenlandse politiek is, helaas voor ons, per definitie inconsequent. Even heel zwart-wit: in het binnenland gaat het over principes, maar in het buitenland gaat het over belangen en het is mooi als principes daar een rol bij kunnen spelen. Dat betekent niet dat je geen buitenlandpolitiek vanuit een principiële basis kunt beoefenen. In onze Grondwet staat bijvoorbeeld een uniek artikel over de bevordering van de internationale rechtstorde: ben ik hartstikke voor, omdat het naast een mooi principe, ook nog eens onze belangen dient. Ook in Europa gaat het om de principes die je deelt en daarbij probeer je je belangen te maximaliseren. Europa is in die zin

“ Wij kunnen ons maar niet bevrijden van zoiets simpels als dat je niet inconsequent bent. De buitenlandse politiek is per definitie inconsequent.

binnenland geworden, daarom wilde ik ook dat de nationale parlementen een been zouden bijtrekken in het Europese besluitvormingsproces. Dat is de reden om er mee door te gaan. En daarom is het steeds minder voor te stellen dat Turkije zich ooit in die unie kan manifesteren, want ze staan haaks op alles waar wij voor staan. In ons buitenlandbeleid moeten we dus leren om de belangen voorop te zetten, omdat het geen zin heeft om eindeloos principiële eisen te stapelen. Nederland heeft namelijk niet zoveel machtsmiddelen. We hebben het wapen van de overtuiging, we hebben het wapen van bemiddeling, het wapen van onze redelijkheid en dan pas onze export. Allemaal heel moeilijk om die in te zetten. We gaan geen legers de grens over zetten. We kunnen niet de gaskraan voor een ander land dichtdraaien. We draaien onszelf al af. Buitenlandbeleid is uiteindelijk de projectie van je invloed en de inzet van intimidatiemiddelen en dat vergt dus een gedisciplineerde en geïnformeerde aanpak. Het heeft niet zoveel zin om buitenlandbeleid in de spiegel te voeren, jezelf op de schouder te kloppen als er weer eens een statement is afgegeven. Dat leidt weliswaar tot een goed gevoel, maar wie effect wil moet vuile handen durven maken. Ik weet nog hoe geschokt mijn collega's reageerden toen ik in een Syrië-debat zei dat ik bereid was om de meest bloedige hand te schudden - ook die van Assad - als dat het bloedvergieten kon stoppen. Maar diezelfde collega's keken de andere kant uit en zwegden bedremmeld toen ik de Amerikaanse vergelding op de inzet van chemische wapens tevoren durfde te steunen en zij nog wilden wachten op eenstemmigheid in de Veiligheidsraad, die er nooit zou komen. Dat is *Realpolitik* en *Prinzipien-Politik* gecombineerd, de rest is Spielerei." aldus Ten Broeke.

OSCAR TELEKI

Het onderhanden onderwijs

Het debacle van de Maastrichtse vmbo-leerlingen op twee middelbare scholen staat ongetwijfeld ook bij u nog vers op het netvlies. Wie nog de ijdele hoop had dat dergelijke problemen enkel op deze scholen voorkwamen, kwam snel bedrogen uit. Op in totaal 20 vmbo-scholen zijn examenregels overtreden.¹ Maar hier blijft het volgens mij niet bij. Op basis van mijn eigen persoonlijke ervaringen wil ik in dit artikel drie problemen van het onderwijs bespreken die naar mijn mening de kwaliteit negatief beïnvloeden.

Herzelingen binnen het onderwijs zijn niet van gisteren. Al ruim 30 jaar zit de overheid te roeren in de smeltkroes van onderwijsvernieuwingen, waarbij het meestal onduidelijk is wat de feitelijke effecten hiervan zijn.² De hervormingen gaan meestal gepaard met (stille) bezuinigingen, klagende docenten, fusies van scholengemeenschappen en aanpassingen in lesprogramma's.³ Tegelijkertijd is in april van dit jaar duidelijk geworden dat het niveau van Nederlandse leerlingen al twintig jaar

afglijdt en dat Nederlandse leerlingen slechter zijn in rekenen en schrijven dan hun ouders. Nog zorgwekkender is dat Nederland het slechter doet dan de omringende landen.⁴

Het is te kort door de bocht om de huidige problemen van het onderwijs enkel toe te schrijven aan de hervormingen van de afgelopen decennia; hier kunnen namelijk talloze andere verklaringen voor zijn. Bijvoorbeeld dat de maatschappij is veranderd door het internet en digitalisering en dat in de vrije tijd

van jongeren en jongvolwassenen veel minder boeken worden gelezen dan vroeger gebruikelijk was.⁵ Omdat ik mij zorgen maak over het Nederlandse onderwijs ga ik in dit korte artikel in op drie problemen die ik hieronder uitwerk. Ik ga dit bespreken op basis van mijn eigen ervaringen in het middelbare en universitaire onderwijs. Aldoor doe ik enkele suggesties voor oplossingen die volgens mij relevant zijn. Ook moeten we bespreken wat we in de toekomst met het onderwijs willen bereiken en wat de visie hiervoor moet zijn. Vooraleer we daaraan toe zijn, wil ik terug naar de basis.

Definitie en problemen

Volgens het woordenboek betekent onderwijs: "overdracht van kennis of vaardigheden". Met deze 'overdracht' wordt in de praktijk soms nogal eens de loop genomen. Iets wat ik vanuit mijn eigen vier vmbo-jaren zelf heb mogen meemaken. Hier kom ik later op terug. Een andere aspect van het onderwijs is dat het in de leer van

de economie een klassiek voorbeeld is van een merit good. Dit betekent dat het een investering is die je in het heden in jezelf doet en daar in de toekomst het voordeel van hoopt te ervaren.⁶ Door te investeren in jezelf (lees: een goede opleiding te volgen, wat dat ook moge zijn) hoop je dat je levenslange verdiensten hoger zijn dan zonder die opleiding. Een ander facet is dat de overheid het gebruik ervan wil stimuleren. Die collectieve investering van nu zou zich dus in de toekomst moeten uitbetalen in de vorm van een sterke beroepsbevolking en economie die zich internationaal kan meten. Aangezien mij dit vrij duidelijk lijkt, laat ik dit rusten en ga ik verder met mijn geconstateerde problemen.

De drie problemen die ik in de afgelopen jaren heb ondervonden, zijn als volgt: een gebrek aan ouderlijke betrokkenheid, dwangmatige zucht naar groepswerk en focus op studiepunten.

Gebrek aan ouderlijke betrokkenheid

Om wederom met de school in Maastricht te beginnen, viel mij van de nieuwsgaring op dat er vooral veel aandacht was voor het gelamenteer van boze en beteuterde leerlingen en hun ouders. Deze slachtofferrol is begrijpelijk. Helemaal wanneer bleek dat de schoolleiding en de onderwijsinspectie al sinds november 2016 op de hoogte waren van de ernstige verzaking van de plichten van de school.⁷ In december van dat jaar werd de school daarom, ten dele, onder verscherpt toezicht geplaatst. Dit is niet effectief gebleken, omdat men er na bijna twee jaar niet in is geslaagd om orde op zaken te stellen. Toch ontbrak er volgens mij een belangrijk aspect. De media leek nauwelijks aandacht te hebben voor wat ouders hier zelf aan hadden kunnen doen. Mijn informatie zegt dat slechts de ouders van ongeveer vijftien leerlingen meerdere klachten hadden ingediend bij de school en de onderwijsinspectie. Een snelle rekensom van het totaal van 354 leerlingen laat zien dat dit een klaagpercentage is van ongeveer 4%. Kortom een klanttevredenheidspercentage van

96%! Veruit het grootste deel van de ouders was onverschillig en vond de problematiek kennelijk niet erg genoeg of wilde niet ingrijpen en heeft er dus geen aandacht aan besteed. Dit is bedroevend. Had de problematiek in enige mate voorkomen kunnen worden indien meer ouders hadden geklaagd? In mijn geval heeft het geklaag van mijn ouders er destijds toe geleid dat ik direct na de eindexamens van het vmbo drie weken lang bijles kreeg in Duits en wiskunde. Hiermee wil ik niet zeggen dat klagen een noodzaak is, maar het laat wel degelijk zien dat het nuttig is om de school bij de les te houden.

Dwangmatige zucht naar groepswerk

Met het groepswerk dat ik nu te berde breng ben ik, toegegeven, enigszins vooringenomen, omdat ik er een gruwelijke hekel aan heb. Een belangrijke onderwijshervorming die dit sinds de jaren '70 van de vorige eeuw mogelijk heeft gemaakt en geleidelijk aan terrein gewonnen heeft, is het PGO-onderwijs (probleemgestuurd onderwijs). Met deze onderwijsvorm wordt samenwerking sterk aangemoedigd en het wordt breed toegepast op basisscholen, middelbare scholen, het hoger onderwijs en universiteiten. De theorie erachter is leuk: brainstormen, discussiëren, actief kennis verwerven, samen dingen doen en groepsdynamiek.⁸ Twee voorwaarden zijn een actieve houding van de student en een intensieve begeleiding van de docent. In de praktijk heeft het veelal een 'zoek-het-maar-uit'-gehalte, worden leerlingen aan hun lot overgelaten en is er van 'overdracht' geen sprake meer. Bovendien leidt het groepswerk tot veel ergernis. Een 'meelifter' hebben we volgens mij allemaal weleens in een werkgroep gehad. Zo'n iemand die er, nota bene, vervolgens dan ook nog met hetzelfde cijfer vandoor gaat. Het beoogde 'verantwoordelijkheid nemen' komt zelden van de grond en daarom wordt gedeelde verantwoordelijkheid in de meeste gevallen het synoniem voor geen verantwoordelijkheid. Een bijkomend probleem is dat een leerling of student met deze

manier van onderwijs zelden of nooit meer op eigen merites kan worden beoordeeld, omdat eindcijfers voor een belangrijke mate zijn 'vervuild' door groepsopdrachten. In het arbeidzame leven is samenwerken een noodzaak, maar in het onderwijs vind ik het fout om er extreem de nadruk op te leggen en vooral om hier cijfers voor te geven. Dat moet worden afgeschaft.

Focus op studiepunten

Ik juich het toe dat er op universiteiten efficiënter wordt gewerkt en dat er aandacht is voor het economisch nut van opleidingen. Daarom vind ik het in de basis goed dat er een beetje paal en perk gesteld wordt aan eeuwig studeren en dat een opleiding in een bepaalde afgebakende tijd moet worden afgerond. Deze inperking was uiteraard noodzakelijk omdat universiteiten massaler zijn geworden en dat het aantal studenten bleef stijgen waardoor er bezuinigd moest worden. Het is echter de vraag waar de bezuinigingen ophouden en of er dan niet teveel wordt verkwanseld. We hebben zojuist gezien dat het niveau van Nederlandse scholieren daalt, valt dat dan te rijmen met die bezuinigen? Daar moet goed over worden nagedacht. Niet voor niets verscheen vorig jaar het boek 'Wij van de HBS' waar in een nostalgische toon wordt gesproken over de beste school van Nederland waarbij je je realiseert hoeveel er de laatste decennia is afgebroken.

Een kanttekening van het bezuinigingsbeleid is dat dit haaks staat met de merit-gedachte van het onderwijs, omdat hierdoor de gedachte van de lange termijn (profijt in de toekomst) wordt verwisseld met die van de korte termijn (kortstondige bezuinigingen). Dit is een grote fout. Het gevolg hiervan is dat er steeds meer focus komt op studiepunten en minder op begrip van de lesstof. Ik vind dit heel erg zonde. Er is daardoor minder tijd om te ontdekken wat je echt leuk vindt en het wordt haast onmogelijk om extra vakken buiten het curriculum te volgen. Een vervolgopleiding, en zeker een universitaire opleiding, zou je als mens moeten vormen en

je wijsheid, kennis en kunde moeten geven waar je de rest van je leven plezier van zou moeten hebben. Dat komt nu enigszins in het gedrang. Een oplossing om de focus van studiepunten te verleggen naar begrip zou bijvoorbeeld zijn om tentamens een half jaar na de collegereeks te plannen. Het heeft dan geen zin meer om een dag voor het tentamen met een blikje Red Bull het boek door te bladeren. Op deze manier word je gedwongen om grondiger en kritischer te zijn en heb je de tijd om tot diepgang te komen in een vak. Daarnaast moet het makkelijker worden om in bepaalde gevallen langer over je opleiding te kunnen doen, mits je er niet met de pet naar gooit.

Toekomstvisie

De problemen van het onderwijs zijn complex omdat veel factoren een rol spelen, daardoor zijn ook de oplossingen ingewikkeld. We hebben hierboven gezien dat Nederland het op het gebied van het onderwijs internationaal slechter doet dan de omliggende landen. Daarnaast heb ik met de drie geschetste problemen laten zien dat er bij problemen vaak te laat aan de bel wordt getrokken, het lastiger is om studenten en leerlingen individueel te beoordelen en dat de resultaten op de lange termijn ondergeschikt zijn gemaakt aan bezuinigingen op korte termijn. Hoe lang kan dit doorgaan? En hoe leiden we de 'Robbert Dijkgrafen' van de toekomst op? Onze premier Mark houdt niet van visies en dat mag. Toch wil ik met klem benadrukken dat het weldegelijk verstandig is om beleid te maken waar we over dertig à veertig jaar willen staan met het onderwijs. 'Nederland moet in 2050 in Europa toonaangevend zijn op het gebied van theoretisch en praktijkgericht onderwijs' lijkt mij een goed begin.

Besluit

Het onderwijs is de afgelopen dertig jaar ingrijpend veranderd. Het niveau van de leerlingen daalt, bezuinigingen stapelen zich op, docenten klagen en Nederland doet het internationaal steeds slechter. Tegelijkertijd is de samenleving door de digitalisering en het internet veranderd, waardoor we

ons afvragen in hoeverre het oude onderwijs nog van toepassing is op de toekomstige maatschappij. Men hoeft steeds minder te onthouden (wie kent er bijvoorbeeld nog meerdere telefoonnummers uit zijn hoofd?) en de grootste encyclopedie ter wereld zit tegenwoordig digitaal in ieders binnenzak. Terug naar de strenge docent en een ijzeren discipline is daarom waarschijnlijk niet de oplossing. Wat dan wel? Ik weet het niet. Zowel de problemen van, als de oplossingen voor het onderwijs zijn complex. Hierboven heb ik enkele problemen aangekaart over het gebrek aan ouderlijke betrokkenheid, de zucht naar groepswork en de focus op studiepunten. Ik vraag u om hierover mee te denken, aanvullingen te doen en vooral kritiek te leveren. Hopelijk kan dit in een volgend nummer van de Driemaster verder aan de orde worden gesteld. Het onderwijs is reeds lang onderhanden werk: het is een kwestie van tijd voordat we daar de rekening van gepresenteerd krijgen.

JORT FOKKENS

¹ <https://nos.nl/artikel/2239047-20-vmbo-scholen-overtreden-examenregels-door-verwarring-keuzevak.html>

² <https://nl.wikipedia.org/wiki/Studiehuis>

³ https://www.poraad.nl/files/vragen_en_antwoorden_over_stille_bezuinigingen.pdf

⁴ <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/kinderen-van-nu-lezen-en-schrijven-slechter-dan-kinderen-20-jaar-geleden-bij-de-landen-om-ons-heen-zien-we-die-dalende-trend-niet--b3bfedob/>

⁵ <https://www.metronieuws.nl/nieuws/binnenland/2018/01/jongeren-lezen-steeds-minder-boeken>

⁶ Mankiw, N. G., Taylor, M.P. *Economics* (Andover 2014) 232-233

⁷ <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/onderwijsinspectie-en-schoolleiding-wisten-van-problemen-met-schoolexamens-vmbo-maastricht-b1bebod7/>

⁸ https://nl.wikipedia.org/wiki/Probleemgestuurd_onderwijs

“VOOR MIJN WERK GELDT HET MOTTO: THINK THE UNTHINKABLE. JE MOET MET ALLE SCENARIO'S REKENING HOUDEN”

– Dick Schoof, de voormalig Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid.

Think the unthinkable

Terrorisme is een veel besproken onderwerp in de media, in het publieke debat en in de Nederlandse huiskamers. Het is bijna dagelijks, vrijwel zeker wekelijks in het nieuws en leidt tot veel opschudding in de maatschappij. Terrorisme kent verschillende definities, maar volgens mij is de meest gangbare definitie:

*Terrorisme is het plegen van of dreigen met geweld gericht op mensen of tegen de maatschappij met als doel politieke veranderingen af te dwingen.

Als student Integrale Veiligheidskunde (IVK) heb ik mij meer dan eens gebogen over dit fenomeen en inmiddels kunnen we het redelijk beschrijven. In essentie is terrorisme vragen om aandacht. Interessanter dan de beschrijving van het fenomeen is de herkomst ervan. Waar ontstaat bij mensen de drang om aanslagen te plegen en anderen te verwonden?

Is het een goed gecoördineerde en wel doordachte actie of is het plegen van een aanslag de laatste optie van mensen die de wanhoop nabij zijn? Zijn het vooral praktisch geschoolde mensen die hierbij betrokken zijn of blijkt het in alle lagen van de maatschappij te leven?

Wij zijn allemaal getuigen van de gruwelijkheden die in de – door de organisatie zelf benoemde – Islamitische Staat (IS) plaatsvonden en -vinden. Vanuit een Westers perspectief kijk ik naar de situatie in het Midden-Oosten en vol van verstandsverbijstering zie ik dat mensen worden omgelegd, onthoofd en tentoongesteld alsof het kunstwerken zijn. Tegelijkertijd vraag ik mij af: hoe is de Islamitische Staat zo groot geworden en waarom zou je een dergelijke organisatie steunen? Het lijkt immers op een hel voor de inwoners van die gebieden en alle normen en waarden die wij koesteren

worden daar grotendeels aan de kant geschoven.

Als integraal veiligheidskundige heb ik tijdens het uitvoeren van mijn werkzaamheden voor het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties meermaals stil gestaan bij de vraag wat mensen drijft om zich aan te sluiten bij organisaties als IS. Vervolgens heb ik, in een poging om te begrijpen waardoor die mensen gedreven worden, met een aanzienlijk aantal mensen over dit onderwerp gesproken en er kwamen steeds meer puzzelstukjes boven tafel. Uit de gesprekken die ik heb gevoerd, komt een drietal onderwerpen veelvuldig naar voren: sociaaleconomische positie, identiteit en religie. De parabel met de blinde mannen en de olifant kwam al snel in mij op.

Een korte versie van deze metafoor:

De blinde mannen en de olifant

Er was eens, lang geleden, een wijze man met een olifant. Op doorreis belandde hij in een dorp met enkel blinden. Van verre hoorden de blinden de olifant al aankomen. Het was de eerste keer dat een olifant het dorp bezocht en iedereen was nieuwsgierig naar hoe hij er uit zag. De eerste man die de olifant betastte, omschreef de slurf. "Een olifant is zacht, soepel en harig", riep hij. De tweede man had de staart. "Een olifant is niet zacht, hij voelt als touw met een zacht pluizig kwastje". Een derde man had een poot te pakken. "Een olifant is net de paal van een veranda. Stevig en rond". Een vierde man aaide de buik. "Een olifant is een hele grote hangmat", riep hij stellig, zijn armen hoog in de lucht. "Jullie hebben allemaal een beetje gelijk", zei de wijze man. En als jullie jullie ervaringen met elkaar delen, zal de hele werkelijkheid voor jullie duidelijk worden".

Vanuit diverse invalshoeken kun je redenen bedenken waarom mensen zich aansluiten bij terroristische organisaties. Door mijn referentiekader te verbreden en open te staan voor nieuwe inzichten kwamen er bijzonder logische, maar onderbelichte onderwerpen naar voren. Wellicht niet onderbelicht in het lokale debat, maar te weinig genoemd in de bekende grote media en in mindere mate erkend door de maatschappij.

Allereerst de sociaaleconomische positie. Hierbij dacht ik eigenlijk direct aan geld. Heel simpel: wie niets te verliezen heeft, kan het zich permitteren om een aanslag te plegen of uit te reizen. Daar gaat het klaarblijkelijk niet per se om. Als we kijken naar de minderbedeelden in de samenleving die van niet-Westerse komaf zijn en in (min of meer) gesegregeerde gebieden leven, dan zien we al snel dat de mensen daar minder kans hebben op (wat wij noemen) een succesvol bestaan: solide basis, studie naar keuze en/of vrijheid en blijheid in loondienst of het ondernemerschap.

Een voorbeeld. Wanneer we een blik werpen op het voortgezet onderwijs, dan zien we al gauw een nieuwe trend: bijlessen, examencursussen en stoomtrajecten om scholieren klaar te stomen voor de (eindexamen)toetsen. Hier is een prijskaartje aan verbonden en in de gebieden waar men lager op de sociaaleconomische ladder staat, zijn de financiële middelen niet altijd toereikend. Aanvullend kan met redelijke zekerheid aangenomen worden dat de ouders en/of verzorgers van die jongeren minder goed in staat zijn ondersteuning te bieden voor onder andere de kernvakken – zij beschikken niet over de nodige kennis. Mede hierdoor is het eveneens lastiger om actief betrokken te zijn en te blijven met de progressie die jongeren boeken in

hun studieloopbaan. Deze jongeren hebben al een streepje achter op Janmodaal en twee streepjes achter op de beter- tot welgestelde jongeren in de zelfde leeftijdscategorie.

Daarnaast leidt de segregatie tot een beperking in diversiteit van de sociale relaties. Anders dan de mensen die in de zelfde omgeving wonen, werken en leven komen zij weinig anderen tegen. Tot aan het eind van de adolescentie levensfase is het extra belangrijk om je referentiekader te blijven verbreden, omdat dan het grootste deel van de persoonlijkheid van een mens in die jaren wordt gevormd. Datgene wat belangrijk is om op te merken: wanneer meerdere individuen in een gemeenschap zich achtergesteld of miserabel voelen, dan straalt dat door naar de rest van de gemeenschap. Indien mensen de doorgroeimogelijkheid in het onderwijs en op de arbeidsmarkt als verloren aanschouwen, dan hebben zij steeds minder te verliezen. Dit zou radicalisering, maar bijvoorbeeld ook drugshandel in de hand kunnen werken.

Nederlanders met een niet-Westerse achtergrond die hier geboren en getogen zijn, beheersen de taal- en letterkunde in principe evengoed als leeftijdsgenoten. Uiteraard bestaan er verschillen door de thuissituatie, de omgeving waarin hij of zij opgroeit en het opleidingsniveau van de ouders, broers en/of zussen – dat staat buiten kijf. Toch is er voor deze Nederlanders een issue waardoor zij zich wellicht niet prettig voelen in de maatschappij. Wie hier geboren en getogen is, de taal beheerst en (laten we zeggen) zelfs geassimileerd is, wordt door menigeen nog gezien als een allochtoon en dat wordt toch nog wel benoemd. Een Nederlandse jongen met Marokkaanse roots blijft in de volksmond een Marokkaan. Als hij in Marokko komt, zien zij hem als een Nederlander (want hij is geassimileerd). Dus, hier is het een Marokkaan, daar is het een Nederlander. In beide situaties wordt de persoon niet erkend door zijn omgeving.

De identiteit van een persoon is ontzettend belangrijk. Niet vanwege zijn of haar achtergrond,

maar vanwege het weten wie je bent. Weten wie je bent en wat jou kenmerkt als persoon is een niet te onderschatten onderdeel van het menselijk bestaan. Men maakt vaak grappen over mensen met een identiteitscrisis. "Kies een kant", "Kies een cultuur" of "Wat ben je nou", wordt er soms geroepen. In veel gevallen is het grappig bedoeld, maar in elke grap zit een kern van waarheid. De ondertoon in dergelijke grappen leidt er toe dat mensen wel nadenken over de keuzes die worden voorgelegd. Niemand kan zijn of haar volledig potentieel bereiken als je in de knoop ligt met jezelf.

Een uitweg, iets wat mensen op grote schaal verbindt, is religie. Religie is de lijm tussen culturen, de lijm tussen naties en de lijm tussen staten. Tegelijkertijd kan het de mokerhamer zijn die alle gelijmde onderdelen verpulverd tot kleine stukjes gruis. Wanneer men houvast zoekt, dan is religie altijd daar en wanneer iemand te veel vast houdt aan de leefregels van de religie (ongeacht welke) dan distantieert iemand zich van zijn omgeving. Tenzij (...) de omgeving zich ook vast houdt aan strikte naleving en mogelijk verkeerde interpretatie van bepaalde literatuur.

Bepaalde religieuze literatuur kan op zo een manier worden geïnterpreteerd dan het aanzet tot geweld. Ik ben zelf geen theoloog of arabist, maar inmiddels is het voor mij duidelijk dat het niet gewelddadig hoeft te zijn. Het is een keuze die mensen maken en die keuze wordt gevoed door ervaring en emoties. De ervaring wordt in de loop der jaren opgedaan en stel je eens voor dat je hier geboren bent; stel je voor dat je het gevoel hebt geen significante progressie te kunnen boeken op de sociaaleconomische ladder; stel je voor niet gewaardeerd te worden om hoe je je hebt gevormd in de samenleving en stel je ten slotte voor dat er mensen zijn met dezelfde religie die je wel waarderen om wie je bent, wat je kunt en waar je voor staat. Kun jij je inmiddels voorstellen dat mensen radicaliseren?

De erkenning en waardering die de mensen (gevoelsmatig) niet krijgen - maar nodig hebben om zich te blijven ontwikkelen - wordt

wel gefaciliteerd door de religie. De religie heeft hierdoor een bijzonder grote aantrekkingskracht en zorgt voor een solide basis waar mensen altijd op terug kunnen vallen. Zolang wij in Nederland mensen in hokjes blijven plaatsen en ze niet het gevoel geven dat zij gewaardeerd worden om de kennis en vaardigheden die zij bezitten, creëren wij deels onze eigen problemen.

Door het delen van ervaringen, kennis en kunde zijn we in staat om mensen te helpen en daarvoor moet iedereen een hand in eigen boezem steken. Eerlijk is eerlijk, voorkomen is beter dan genezen en anti-terreur maatregelen zoals verdere inbreuk op de privacy van burgers, het plaatsen van camera's op elk kruispunt (zoals in Den Haag) en het introduceren van extra veiligheidsringen op belangrijke locaties en evenementen lost het probleem niet op. Het is slechts een vorm van repressie.

Proactief werken aan veiligheid is onderbelicht en zoals hierboven beschreven is er geen standaard profiel voor een potentieel terrorist. Het kan in principe iedereen zijn die voor langere tijd niet lekker in zijn of haar vel zit en zich in meer of mindere mate ondergewaardeerd, beperkt of, op welk vlak dan ook, gediscrimineerd voelt. Let wel: het is een gevoelskwestie, want het hoeft niet zo te zijn. Een zwaar gefrustreerd persoon is als een kat in het nauw en kan rare sprongen maken.

Signalen van en gegevens over terrorisme kunnen we opvangen, analyseren en verwerken tot bruikbare informatie. Aan de hand van een continu verbeterde omschrijving van de modus operandi (een herkenbare werkwijze van een individu of een groep) kunnen we *deviant* gedrag herkennen en indien anticiperen op komende gebeurtenissen. We werken hard om narigheid te voorkomen, maar de cultuurverandering in de maatschappij moet van de mensen zelf komen.

Zoals de parabel van de blinde mannen en de olifant voorschrijft: dit is mijn perspectief en slechts een deel van het fenomeen. Dit deel van mijn gedachten heb ik op papier gezet omdat het naar mijn inziens onderbelicht is in het publieke debat en in potentie verdere inperking van de privacy, niet-rendabele veiligheidsmaatregelen en onnodige onrust in de samenleving kan voorkomen. Sta er even bij stil en denk er over na.

JAIMANI LADI

De verborgen afgunst in nivelleringspolitiek

Nivelleren wordt door linkse politici niet altijd nagestreefd om de armen te helpen, maar soms ook vanuit het motief om de rijken te straffen.

Wanneer het aankomt op nivelleren, wordt platte retoriek om het te rechtvaardigen doorgaans niet vermeden. Zo illustreerde de kersverse fractievoorzitter van de SP, Lilian Marijnissen, dit fenomeen op twitter. Als reactie op het nieuws dat de 500 rijkste mensen op aarde erop vooruit waren gegaan, tweette ze: 'Het ware gezicht van het rauwe kapitalisme: 815 miljoen mensen hebben honger. Maar de allerrijksten graaien er afgelopen jaar 1 biljoen bij.' Blijkbaar doen holle frasen als deze het goed bij de achterban van de socialistische partij. Is de afkeer ten opzichte van deze vermeende 'graaiers' bij de socialisten rationeel, of laten zij zich ook leiden door het onderbuiksentiment? Een sentiment dat tevens op afgunst gestoeld is. Jaloezie is een veel voorkomende emotie. Iedereen wenst doorgaans te krijgen wat een meer begunstigde heeft. Dit kan variëren tot materialistische zaken of bijvoorbeeld het aantal sociale contacten. Afgunst is echter een gradatie

erger. Dit is samen te vatten als het bewust misgunnen van andermans verdiensten. Op basis van de begrippen jaloezie en afgunst kunnen twee vormen van socialistische nivellering worden gedefinieerd, die voor het gemak aangeduid zullen worden met 'positieve' nivellering en 'negatieve' nivellering. Beide concepten veronderstellen een kloof tussen arm en rijk. Waar 'positieve' nivellering de nadruk legt op het bevorderen van de materiële omstandigheden van de 'armen' met als gevolg dat de kloof kleiner wordt, accentueert 'negatieve' nivellering het naar beneden halen van de 'rijken' met eveneens gelijkheid als gevolg. Die laatste vorm van nivellering vinden we bijvoorbeeld terug in het belastingsmanifest van GroenLinks, uiteraard geïnspireerd door de nivelleringsprofeet Thomas Piketty. In dit manifest worden er door GroenLinks verschillende maatregelen opgeworpen om de 'grote' ongelijkheid in Nederland te beteugelen. Interessant is vooral

hoe de gemaakte voorstellen gerechtvaardigd worden. Hierbij zal eerst gekeken worden naar de 'eerlijke' erfbelasting. 'We introduceren een toptarief in de erfbelasting. Overdraagbaarheid van excessieve rijkdom is onwenselijk. We streven naar een maatschappij waarin ieder kind met dezelfde kansen kan beginnen. Daarom belasten we erfenissen groter dan 1 miljoen euro (bovenop de reeds bestaande vrijstellingen) met 50%'.¹

Hierbij springen onmiddellijk gelijkenissen met de eerder geschetste 'negatieve' nivellering in het oog. Er wordt gesteld dat 'het overdragen van rijkdom onwenselijk is' ten behoeve van gelijke kansen voor ieder kind. Maar het gaat hierbij niet om het 'achtergestelde' kind van betere kansen te voorzien, maar om het 'bevoorrechte' kind van zijn betere kansen te beroven. Maar hoe valt dit 'ideaal' rationeel te verklaren? De creatie van een samenleving waarbij iedereen een bodemlaag aan kansen geniet is een vereiste voor sociale mobiliteit. Maar een samenleving waar koppen die boven het maaiveld uitsteken, afgehakt dienen te worden ten behoeve van gelijkheid? Hoe ruim mag dit 'ideaal'

geïnterpreteerd worden? Als gelijke kansen (of gelijkheid van uitkomst überhaupt) de heilige finaliteit vormen, dan zou de verplichte lobotomie van diezelfde 'kinderen' met een hogere hersencapaciteit ook prima gerechtvaardigd kunnen worden. Bovengemiddeld intelligente kinderen hebben immers meer kansen betreft hun toekomst, en dat is in de woorden van GroenLinks 'onwenselijk'. Dit sterkt het vermoeden dat deze vorm van nivellering eerder gedijt onder afgunst, dan onder de morele verhevenheid waar zij doorgaans geassocieerd mee wordt, laat staan rationele afwegingen. Maar nog belangrijker is dat onder het mom van 'gelijkheid' of 'solidariteit' er dus gemakkelijk inbreuk gedaan kan worden op het eigendomsrecht van het individu.

Kenmerken van afgunst kwamen enigszins tragisch tot uiting in het beleid van de SP. In 2005 trok Agnes Kant van leer tegen de zogenaamde 'consultregeling' in de zorg. 'DEN HAAG - De SP in de Tweede Kamer stelt dinsdag Kamervragen over de dienst van medisch specialisten, die patiënten tegen betaling een consult aanbieden zonder tussenkomst van een huisarts. SP-Kamerlid Agnes Kant wil tijdens het wekelijkse vragenuurtje opheldering van minister van Volksgezondheid Hans Hoogervorst (VVD). Ze vindt dat de positie van huisartsen wordt ondermijnd. Volgens Kant leidt het initiatief tot een 'onacceptabele tweedeling in de zorg'. "Niet de medische noodzaak, maar de dikte van de portemonnee gaat bepalen wie als eerste wordt geholpen", vreest ze. De Haarlemse organisatie Personal Health Services biedt de consulten in de vrije tijd van de medici aan voor 250 euro per uur, meldde De Telegraaf zaterdag. Nu is nog een verwijzing van de huisarts nodig om een specialist te spreken te krijgen. Kant vindt de privé-consulten 'onzinnig.'" Als deze specialisten tijd over hebben en meer willen werken, waarom doen ze dat dan niet in de reguliere zorg²?' Met andere woorden, op het moment als er voor mensen de mogelijkheid zich voordoet om voordeel te behalen uit hun eigen verdiensten, moet hen dit door de SP worden ontnomen.

Wanneer privéklinieken werken zonder wachtlijsten, zonder dat degene die wel op een wachtlijst staan hier hinder van ondervinden, wordt dit als immoreel bestempeld. De essentie van de SP komt neer op: 'Liever iedereen even arm, dan een aantal mensen niet'. Afgunst is in dit geval niet alleen een onvolwassen kwaal dat zelfontplooiing in de weg staat, maar fungeert zelfs als belangrijk legitimatiemiddel. Een ander fenomeen waar de afgunst in nivellering zich tussen de regels door laat lezen, is de aanduiding van de gezegende mensen die de zwaarste lasten mogen dragen. Neem alleen de kop van het nivelleringsmanifest van GroenLinks al: 'De hyperrijken gaan eens eerlijk belasting betalen'. Ten allereerst behoort Nederland volgens de huidige Gini-coëfficiënt berekeningen tot een van de meest 'gelijke' samenlevingen ter wereld. Dus het is de vraag of deze 'hyperrijken' al niet eerder eerlijk belasting betaalden, maar let vooral op de specifieke term 'hyperrijk'. Deze is uiteraard gelanceerd om mensen met een hoog inkomen zo veel mogelijk van de rest van de bevolking te vervreemden. Ook Jeremy Corbyn van Labour deed een gretige poging een kunstmatige kloof tot stand te brengen. Zijn bekende slogan: 'For the many, not the few', is niet veel meer dan een inspanning om het beeld van een 'klassenstrijd' te creëren. Het beeld van tegenstellingen waar verschillende klassen tegenover elkaar staan, met uiteraard tegenovergestelde belangen. De SP nam de drang om een klassenstrijd aan het Nederlandse electoraat voor te schotelen zo serieus dat zij zelfs pleitte voor afschaffing van de 1e klas in de NS-treinen³.

Als laatste voorbeeld zullen we PvdA onder de loep nemen. Lodewijk Asscher poogde, na zijn beruchte broedermoord op Diederik Samson, de PvdA een nieuw leven in te blazen met een 60% toptarief voor de hoge inkomens. Dit zou volgens hem de schatkist 300 miljoen opleveren. Het CPB rekende echter af met deze vorm van 'voodoo economics'. Zo toonde het CPB aan dat door de gedragseffecten,

minder ondernemingsdrang of fiscale emigratie, dit beleid de schatkist juist 120 miljoen euro aan belastingopbrengsten zou kosten⁴. Voormalig minister van Financiën Jeroen Dijsselbloem gooide het over een andere boeg, nadat hij met dit CPB rapport uit 2014 werd geconfronteerd. Hij stelde dat het ook iets met 'rechtvaardigheid' te maken had. Met andere woorden: zelfs als nivellering neerkomt op een verslechtering wat betreft inkomsten van de schatkist en dus ook de mogelijkheden om voor sociaal zwakkeren te zorgen, is het alsnog wenselijk de hoge inkomens op papier meer te belasten. Dit versterkt enkel en alleen de overtuiging van de symbolische waarde van dit soort nivelleringsvoorstellen, waarbij er niet lang hoeft te worden nagedacht op welk sentiment deze symboliek rust.

Hiermee zal uiteraard niet betoogd worden dat iedere linkse politicus gevuld is met rancune jegens de 'graaiers' van de samenleving. Echter trachten zij wel electorale voordelen te behalen met het inspelen op de afgunstige onderbuik van hen die zij vertegenwoordigen. Het is immers een zeer makkelijk en bevredigende boodschap. Mensen worden geconfronteerd met een vermeende tegenstelling, die het erkennen van hun eigen verantwoordelijkheid wegneemt. Maar een prangende vraag blijft bestaan: Hebben de sociaal zwakkeren voor wie de huidige socialistische politici zo pretenderen op te komen, er echt iets aan om enkel de sterkste schouders zwakker te maken? Zeker als dat, zoals het voorbeeld met het toptarief van Asscher uitwijst, de zwakste schouders niet eens sterker maakt?

WIM HERMANS

¹ <https://groenlinks.nl/sites/groenlinks.nl/files/downloads/newsarticle/Nieuwe%20Nivelleringspolitiek.pdf>

² <https://www.nu.nl/algemeen/601624/sp-wil-opheldering-over-prive-consulten.html>

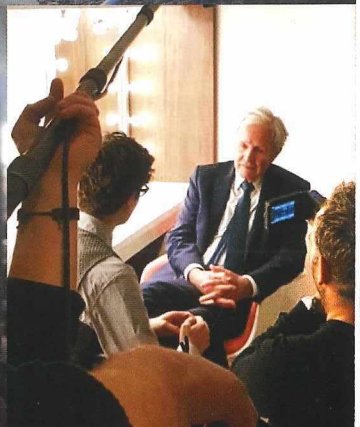
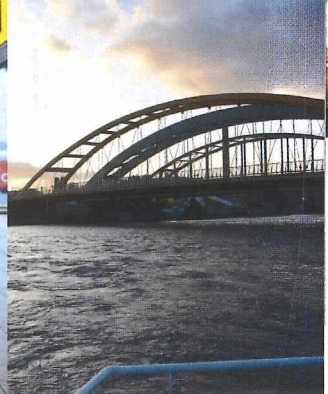
³ <https://www.nu.nl/politiek/3589242/sp-wil-af-van-eerste-en-tweede-klas-in-trein.html>

⁴ <https://www.telegraaf.nl/financieel/27914/asscher-uit-de-bocht>

liberaal

Niet alleen het glazen gebouw van het Europese Parlement is een doolhof om in te verdwalen, zo ook het takenpakket van Hans van Baalen. Inmiddels al 9 jaar een vast gezicht in het Europese Parlement als voorman van de VVD. Daarnaast werd hij in 2015 met een Oost-Europese meerderheid gekozen tot partijvoorzitter van de ALDE (Alliantie van Liberalen en Democraten voor Europa). Hij kent de Brusselse, maar ook de Nederlandse politiek op zijn duimpje en is bezig een Europese liberale familie te smeden.

Hans wil, na twee termijnen (2009 - 2019), bij de Europese verkiezingen van met 2019 niet voor een derde termijn bijtekenen. 10 jaar is goed. 15 jaar is teveel. Het is tijd voor een nieuwe generatie en meer tijd voor zijn vrouw Ineke en zijn zoon Robert, die in september naar het Sorghvliet Gymnasium in Den Haag gaat. Hans blijft actief betrokken bij de VVD in Nederland en als ALDE Party President en als President of Honour van de Liberale Internationale (LI) bij de Europese en internationale ontwikkelingen. In de tweede helft van dit jaar gaat Hans nadenken over nieuwe uitdagingen in het bedrijfsleven, de politiek en de academische wereld.

Interview met Hans van Baalen

Tijdbalans

In de Brusselse politiek kent men brede portefeuilles. Scheiding van politieke verantwoordelijkheden zijn niet aan de orde. Dubbelfuncties zijn normaal. Volgens Van Baalen is dat dan ook de enige mogelijkheid om in een Europees Parlement van 751 leden en als lid van de vierde

fractie invloed uit te oefenen. Daarnaast is een hechte band met het politiek-maatschappelijk thuisfront onontbeerlijk. Daarom is het van belang prioriteiten te stellen, anders zwem je als een vis op het droge. Voor Hans van Baalen betekent het dat hij zich inhoudelijk moet opdelen. Het is cruciaal om te kijken waar punten botsen en waar niet. Is er een verschil van mening? Dan is het belangrijk om poolhoogte te nemen en van je te laten horen. Op het juiste moment gas en tegengas te geven.

Het draagvlak daarvoor creëer je door je aanwezigheid. Niet alleen in Brussel, maar ook in Den Haag. De vele overleggen zorgen ervoor dat je soms in de ochtend in Brussel begint, tegen de middag in Den Haag bent en 's avonds in Brussel eindigt. Je bent als Europarlementariër een allesdoener, een politieke nomade.

Je hebt kennis van meerdere portefeuilles en je bent flexibel, aldus Van Baalen. Je moet kunnen omgaan met een constant veranderende agenda. Om dit te kunnen sturen, moeten ook de medewerkers van Hans van Baalen aan strenge eisen voldoen. Zij moeten in staat zijn alles bij te kunnen benen en te ondersteunen. Hij benadrukt het belang van talenkennis. Kennis van Duits, Frans en Engels is een pré, maar wees bovenal foutloos en welbespraakt in je moedertaal. Kennis van talen, geschiedenis en cultuur helpen enorm bij projecten zoals het creëren van een coalitie tussen ALDE en En Marche van de

“Hij benadrukt het belang van talenkennis. Ken je Duits en Frans, maar wees bovenal foutloos en welbespraakt in je moedertaal.”

Frans President Emmanuel Macron. Je kunt je werk makkelijker uitvoeren en het helpt bruggen bouwen.

Orbán en Van Baalen

Die bruggen worden ook gebouwd met oude connecties. Vele leden van de Europese instellingen en nationale politici kent Hans uit het begin van zijn politieke carrière in de jaren '90. Zo kent Hans van Baalen Viktor Orbán, de Hongaarse premier - die recentelijk veel in opspraak kwam door de ontmanteling van de rechtsstaat en zijn harde vluchtelingenbeleid - goed. Eind jaren '80 was Viktor Orbán, nog onder het communisme, een bekende oppositieleider. Hij riep in 1989 op tot vrije verkiezingen en zo verkreeg hij namens de Fidesz partij, een zetel in het parlement. Hij was een links-liberaal - "dit heb ik hem vergeven", aldus van Baalen - die aan het opschuiven was naar het meer klassieke liberalisme. "Orbán wilde samenwerken met Thatcher, Kohl en Bush. Hij was daar eerlijk en open over. Er waren verder weinig liberale premiers en ministers en hij moest deze keuze, een zeer rationale keuze, maken voor het land en voor zijn partij, vond hij. Het was een bewuste keuze voor machtspolitiek. Sindsdien is Orbán bijna van het politieke spectrum afgevallen door nog meer naar rechts en het nationalisme op te schuiven." analyseert Van Baalen.

De twee spreken elkaar nog als vrienden, maar Van Baalen ziet zijn oud-collega Hongarije de politieke afgrond in managen. De grootste frustratie van Orbán is, dat de communisten zich na de val van het ijzeren gordijn omvormden tot de sociaal democraten. Zij kochten, volgens Orbán, alle staatsbedrijven op en bleven in de politiek, in de media, in de overheid en binnen de rechterlijke macht dominant. De communisten werden de kapitalisten. Orbán wil ze eruit jagen. Onnodig en contraproductief, volgens Van Baalen: Orbán heeft een ruime meerderheid in het parlement. De benoeming van rechters hoeft hij daarom niet naar zijn hand te zetten en de positie van Voorzitter van de Centrale Bank hoeft hij niet te verzwakken: hij heeft immers de politieke macht. Dus deze semi-oorlog is overbodig en onjuist. Orbán zou juist monopolies en corruptie moeten bestrijden.

Van Baalen vreest dat door de rechtsstaat aan banden te leggen, Hongarije te kort wordt gedaan. De verkiezingen mogen dan nog formeel eerlijk verlopen zijn, maar in een 'liberal climate' is het voor de oppositie nagenoeg onmogelijk door te breken. Hongarije zou inmiddels niet meer voldoen aan de criteria om tot de Europese Unie toe te treden. Zou de Europese Unie daar iets aan kunnen doen? "Het is te makkelijk om te zeggen dat Hongarije uit de EU moet. De verandering moet namelijk

“Juncker is een soort Trump, hij doet dingen die niet ten goede komen aan de Europese Unie.”

vanuit de Hongaren zelf komen en wel via de stembus. Waar ze de Europese verdragen schenden, moet de Europese Commissie lidstaten voor het hof dagen. De culturele waarden daarentegen zijn lastig te definiëren. Maatschappelijke ontwikkelingen nemen hun tijd en kunnen en moeten door Brussel niet afgedwongen worden. Zo heeft Nederland er ook decennia over gedaan voordat het homohuwelijk aanvaard werd. Die discussie moet vooral in de landen zelf gevoerd worden. Veranderingen moeten vanuit de burger, de maatschappelijke organisaties en de politieke partijen zelf komen”.

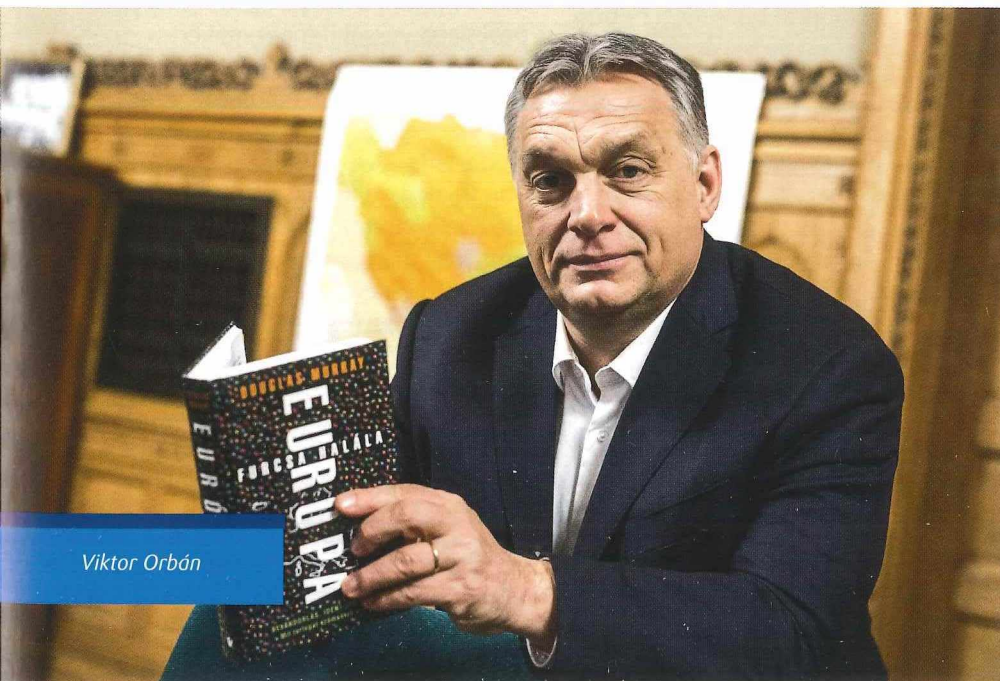
De anti-Europese stemming

Niet alleen bij Orbán merkt van Baalen een anti-Europese stemming. Ook in welvarende Westerse landen klinken deze geluiden door. Van Baalen maakt zich echter weinig zorgen. "Het is niet nodig je vreselijk druk te maken dat er zowel ter linker zijde als ter rechter zijde tien procent

“Oekraïne als proxy state van Poetin is ook niet in het belang van Nederland. Je moet soms je nek durven uitsteken. Een politicus die nooit zijn nek uitsteekt is op zijn best een goede ambtenaar.”

aan randgroepen bestaan. Wanneer Geert Wilders met politiek pensioen gaat, verdwijnt de PVV. Als Thierry Baudet zich exclusief richt op een carrière als concertpianist dan gaat het Forum voor Democratie ten onder. Voor PVV en FvD komen dan weer nieuwe bewegingen in de plaats. Dat zijn de politieke natuurwetten.” Ter linker zijde zie je volgens van Baalen dezelfde ontwikkelingen.

Een door de Engelse boulevardpers consequent uitgedragen anti-Europese stemming, is de basis voor BREXIT geweest. Dat vindt van Baalen niet verwonderlijk. "De Engelsen", aldus van Baalen,

Viktor Orbán

“hebben altijd moeite gehad met het idee dat er boven hun parlement een ander parlement, het EP, is ontstaan. Ze vinden het eigenlijk onaanvaardbaar dat hun regering zich moet schikken naar beslissingen van de Europese Commissie en de Europese Raad. Dat gaat tegen hun basisinstincten in. Het “*Parliament*” is soeverein. Dit sentiment werd nog meer aangewakkerd toen commissievoorzitter Jean Claude Juncker een paar weken voor het BREXIT-referendum zei dat de Britten verraders zijn van de Europese waarden, als ze voor een leave zouden stemmen. Juncker is een soort Trump zonder macht. Hij roept ontzettend veel dingen, die niet ten goede komen aan de Europese Unie.” Een voorbeeld: Juncker’s voorstel een vaste datum in te stellen waarop de Westelijke Balkanlanden lid zouden mogen worden van de Europese Unie. Het gaat er om, vindt Van Baalen, dat pas als de landen volledig voldoen aan de eisen van de Europese Unie, ze lid kunnen worden van de EU.

Om dat sentiment weg te nemen zijn er een paar dingen die men kan doen, denkt van Baalen. Zo moet alleen het hoogst noodzakelijke op Europees niveau geregeld worden, de rest blijft landelijk, provinciaal of gemeentelijk. Alleen als landen zelf, of via onderlinge samenwerking, problemen niet kunnen oplossen, dan is de EU aan zet. Een voorbeeld daarvan is het klimaatbeleid. Daarnaast zouden de meeste subsidies moeten worden afgeschaft. Deze brengen een afhankelijkheidsrelatie tot stand die tot frustratie leidt. Ook steun aan landbouw moet eigenlijk enkel gegeven worden aan innoverende, duurzame, mens- en diervriendelijke landbouw.

Fake News

Een realistische, constructieve benadering van de Europese samenwerking wordt door een bombardement aan *fake news* ernstig verstoord. De invloed van staatsgesubsidieerd nepnieuws uit Rusland en China is enorm. Dit merkte Van Baalen toen hij, samen met zijn collega Guy Verhofstadt, op het Maidanplein te Kiev steun betuigde aan de demonstranten die strede

“*In 2019 treedt Juncker terug als commissievoorzitter. Volgens van Baalen zou Mark Rutte de perfecte opvolger zijn.*”

voor vrijheid en waardigheid. Er werden plaatjes gemaakt, waar Van Baalen een groot pistool in zijn handen had. Het was goed te zien dat dit *fake* was, maar mensen die snel scrollen en niet goed geïnformeerd zijn, geloven het. Het effect was groot.

Van Baalen heeft veel kritiek gekregen op het feit dat hij daar stond. Hij zelf zag geen andere keuze en staat nog steeds volledig achter zijn rol op het Maidanplein. “Wanneer er honderden mensen worden doodgeschoten door de Berkut, de oproerpolitie van het pro-Putin-regime van president Viktor Yanukovych, dan is thuis blijven geen optie meer,” stelt van Baalen. De demonstranten op het Maidanplein hoopten dat de aanwezigheid van bekende Westerse gezichten zou voorkomen dat er nieuwe bloedbaden werden aangericht. Dat was ook zo en het regime stortte volledig in. “De agressieve houding van Putin, de manier waarop hij de Krim heeft geannexeerd, hoe hij intervenueert in Moldavië, Georgië en Syrië, toont aan dat Rusland een façade-democratie geworden is. In naam bestaan democratische instellingen, zoals het parlement, de rechterlijke macht, de vrije markt en de media nog, maar in de praktijk regeert Putin alleen. Internationale verdragen worden met voeten getreden. Soms kan je verschil maken door te laten zien waar je staat. Oekraïne als ‘*proxy state*’ van Putin is noch in het belang van Nederland, de EU en het vrije Westen, noch in het belang van Rusland zelf. Je moet soms je nek durven uitsteken. Een politicus, die nooit zijn nek uitsteekt, is op zijn best een goede ambtenaar. Je moet meer zijn als politicus,” stelt van Baalen. “Een vrije wereld is in het belang van ons allemaal.”

Een man van stuur

Het is belangrijk om iemand te vinden, die je als voorbeeld ziet, die je in de politiek introduceert en bij

wie je om advies kunt aankloppen. Voor Hans van Baalen was en is dit Frits Bolkestein. Een man waar hij nauw mee heeft samengewerkt en heel veel van heeft kunnen leren. Bolkestein wilde dat Van Baalen hem als adviseur, ghostwriter en campagneleider *a deux* kritisch bejegende. “Wat ik goed doe vertelt iedereen mij al; jij moet vooral zeggen wat ik niet goed doe,” zei Bolkestein hem. Die vertrouwensband werd door beiden zeer gewaardeerd en bestaat nog steeds. Bolkestein is een man die zeer goed van alles op de hoogte is. Hij schreef en las veel en vroeg zich elke keer weer af of hij het wel bij het rechte eind had. “Er zijn maar weinig mensen, die dat op die manier kunnen”, aldus Van Baalen.

In 2019 treedt Juncker terug als commissievoorzitter. Volgens van Baalen zou Mark Rutte de perfecte opvolger zijn. Hij is in staat geweest Nederland in de meest onmogelijke coalities goed te besturen. Die ervaring zou hem in de Europese Commissie goed van pas komen, denkt van Baalen. Daarnaast gaat Rutte niet in de overdrive, zoals een Juncker en zijn voorganger Barroso dat deden. Zij noemen zichzelf ‘*President*’, gedragen zich daarnaar en kloppen zich enorm op. “Overschreeuwen en onderpresteren,” zucht van Baalen. Rutte daarentegen blaast zichzelf niet op en doet gewoon zijn werk. Dat is essentieel. In een recentelijke speech in het EP te Straatsburg stelde Mark Rutte dat de Europese Unie een praktisch verschil moet maken voor de burger. Mark Rutte wil echter zijn derde kabinet in 2021 tot een goed einde brengen. Dat doet hij voor Nederland, dus is hij niet beschikbaar. Van Baalen: “Laten we dan voor een nieuwe generatie gaan. Een ervaren vrouw of man van tussen de 35 en 45 jaar, die de burgers van de EU en de lidstaten weer kan inspireren, zoals *founding fathers* als Schuman, Monet, De Gaulle, Adenauer en Churchill dat deden. De Brusselse politiek heeft verjonging nodig.” Wellicht iemand die al politieke ervaring heeft opgedaan in zijn jeugd bij de JOVD?

**OSCAR TELEKI &
NYNKE VAN DER HEIDE**

Column Bram Roodhart

Op het moment van uitgave van deze driemaster zal het festivalseizoen in volle gang zijn. Een prachtige periode van dikke feesten en shows, waar iedereen uit zijn plaat kan gaan voordat het nieuwe studiejaar weer begint of een warme tijd waarin mensen feestelijk samen hun vrijheid met muziek en saamhorigheid vieren.

In deze periode zou je dus denken dat liberalisme optimaal over ons vlakke landje waait en de mensen zich weten te vinden in een zorgeloze samenleving waarin ieder zijn eigen weg kiest in het vieren van onze vrijheid, mits verantwoord natuurlijk.

Echter hebben wij nu te maken met een situatie wat menigeen uit zijn gelukzalige droom verstoort en weer met beide benen op de grond zet. In een cel wel te verstaan. Waar Nederlanders en toeristen hun toevlucht zoeken in Nederland om hier te genieten van een liberale samenleving, wordt een brede groep van jongeren en volwassenen wakker geschud door sluw conservatief beleid.

Nederland staat namelijk bekend om zijn succesvolle Dj's, geweldige festivals, open houding naar toeristen, maar ook om haar ... drugs. Nederland staat wereldwijd

bekend om haar gedoogbeleid jegens marihuana, en in de ogen van velen wordt Nederland ook gezien als een vrijhaven voor andere vormen van drugs.

Het tegendeel is echter waar. In Nederland hebben wij het hoogste percentage drugsgebruikers, het Trimbos instituut heeft onlangs cijfers vrijgegeven waaruit blijkt dat bijna een half miljoen Nederlanders wel eens XTC gebruikt. De rechten van deze gebruikers zijn alleen vrij beperkt. In Nederland is het bezitten, produceren en verhandelen van drugs illegaal. Gebruik boven de leeftijdsgrens van 18 jaar alleen niet (simpel gezegd dan). De Nederlandse overheid maakt verschil tussen soft- en harddrugs vanwege de diverse gezondheidsrisico's. Zo mag een individu volgens de meest recente wetgeving tot 5 gram wiet, 0,5 gram aan poeders, 5 milliliter GHB en 1 XTC pil bij zich dragen.

Nu weet de gemiddelde jongere wel waar hij aan deze middelen kan komen. Zo niet, dan zijn er snel genoeg kanalen te vinden om dit alsnog te regelen. Uit gezondheid, veiligheid en liberaal oogpunt dus tijd om de boel op de schop te nemen. Waar in Amsterdam nu billboards staan om mensen te

waarschuwen voor gevaarlijke cocaïne, bij festivals de EHBO overuren draait om oververhitte feestbeesten op te vangen wegens slechte pillen of verslaafden niet de juiste zorg kunnen vinden, is het tijd om de aanval te openen op dit conservatieve verouderde beleid.

Eerder zijn er al initiatieven geweest. Zo was er de '1 pil maakt nog geen crimineel' petitie van Tim Hofman, en heeft de JOVD samen met de JD en DWARS het standpunt tot regulatie van softdrugs en XTC. Zo breken wij dus met de standpunten van onze moederpartij.

Dit is een oproep aan de JOVD om, nu er een conservatieve regering zit, de handschoen op te rapen en deze strijd misschien nog vuriger en feestelijker voort te zetten voor het belang van de gezondheid en gezelligheid in het land. Want uiteindelijk kan de VVD wel wat meer MDMA gebruiken in haar beleid en kan de regering wat losser worden. 'Celebrate without an XTC-gate'!

BRAM ROODHART

Vice voorzitter JOVD en gepassioneerd feestbeest.

Belasting Personen- en Motorvoertuigen: zijn doel voorbij

De auto: het is één van de grootste verworvenheden van deze tijd. Relatieve afstanden zijn niet meer wat ze ooit geweest zijn en nooit eerder in de geschiedenis was de mens zo mobiel als nu. Toch wordt de auto de laatste tijd steeds vaker in het verdomhoekje gezet wanneer het gaat om de verbetering van de luchtkwaliteit en het milieu in de breedste zin van het woord. Derhalve heeft de automobilist in Nederland geen gemakkelijk bestaan. Kan het ook anders?

In Nederland kennen we een uniek belastingstelsel als het gaat om de aankoop van een nieuwe auto. Niet alleen betaalt de koper 21% BTW over de waarde van de auto, maar daarbovenop ook de zogeheten Belasting Personen- en Motorvoertuigen (BPM). De BPM is afhankelijk van de CO₂-uitstoot van de auto: hoe hoger de uitstoot, hoe meer aanvullende belasting je betaalt. Klinkt logisch, toch? Zo kopen mensen vanzelf een milieuvriendelijkere auto en als gevolg daarvan neemt de milieuvriendelijkheid van het Nederlandse wagenpark toe.

De vork zit echter anders in de steel. Om de torenhoge BPM te omzeilen importeren Nederlanders massaal jong gebruikte auto's uit het buitenland, vooral uit Duitsland.

Alleen al de eerste drie maanden van dit jaar werden er ruim 56.000 auto's geïmporteerd. Veelal zijn dit de grotere auto's met de zwaardere motoren die in Nederland zo goed als onbetaalbaar zijn geworden. Bij import van een auto met een minimumleeftijd van 3 maanden of meer dan 3.000 km op de teller hoeft er alleen nog maar een rest-bpm betaald te worden. Deze rest-bpm verschilt per type auto, maar bedraagt in ieder geval een heel stuk minder dan de bpm-afdracht over een geheel nieuwe auto. En dus is de keuze voor velen snel gemaakt. Al met al is de BPM desastreus voor Nederlandse dealerbedrijven en het kost een hoop geld en bureaucratische rompslomp om alle aangiftes voor de rest-bpm te verwerken. Bovendien is het milieu er uiteindelijk niet mee geholpen.

In 2016 gloorde er een sprankje hoop aan de horizon. In de Autobrief II, het autobelastingplan van 2017 tot en met 2020, werd aangekondigd dat de BPM stapsgewijs afgebouwd zou worden. Hoera, dacht de automobilist, maar het bleek een wassen neus: door de verscherpte CO₂-tabellen is een Volkswagen Golf met een zuinige 1.2-liter benzinemotor in 2020 zomaar even 5% duurder dan hij in 2016 was. Bovendien is de BPM-opbrengst over 2017 met maar liefst 27,4% gestegen ten opzichte van 2016, tot een bedrag van ruim 1,9 miljard euro. Deze stijging staat haaks op het aangevoerde beleid in de Autobrief II. Op deze manier ga je als overheid de verkoop van nieuwe en milieuvriendelijke auto's natuurlijk

niet stimuleren. Om de prijs van een nieuwe auto in Nederland weer gelijk te trekken met buurlanden Duitsland en België, pleit ik dan ook voor een volledige afbouw van de BPM. De RAI Vereniging onderschrijft dit standpunt en stelt: "Volledige afbouw van de BPM is de enige manier om import terug te dringen, nieuwverkoop te stimuleren en effectief invulling te geven aan het komende Klimaatakkoord."

Laten we in ons land de automobilist eens tegemoet komen als het gaat om het verduurzamen van het wagenpark, in plaats van hem keer op keer te straffen met symboolmaatregelen als milieuzones. Door de hoge accijns die wordt geheven op brandstof gaat de Nederlandse automobilist uit zichzelf al op zoek naar een zuinige auto. De BPM werkt hierbij averechts en zorgt ervoor dat automobilisten er steeds vaker voor kiezen om hun auto te importeren of een oudere auto aan te schaffen. De overheid heeft zich jarenlang te rijk gerekend met de BPM. Het is hoog tijd dat we deze draak van een belasting langzaam maar zeker de nek omdraaien.

MAX VELDHOUS

¹ <https://www.automotiveimport.nl/bpm-berekenen/import-duitsland>

² https://www.leaseplan.nl/documents/10182/70120/Adviesdocument_Autobrief_juli_2016.pdf/c5c549b6-626c-4c53-98ba-67833f66912d

Column Marco Nijweide

Opgroeiend in Nederland merk ik dat er een dominante vorm van denken heerst over tal van onderwerpen. De vraag ligt voor ons hoe het kan dat er vanuit het onderwijs, denktanks, media en politiek een gemeenschappelijk gedachtegoed is. Vraagstukken worden vaak niet van beide kanten, of liever, van meerdere kanten belicht. Zo kan het zijn dat er een onderwerp over Bitcoin in het acht uur journaal becommentarieert wordt door alleen een medewerker van de ING bank. Uiteraard louter negatief en zonder een weerwoord van een Bitcoin expert. Of dit onder de journalistieke code van de NOS van 'zorgvuldigheid, betrouwbaarheid, ongebondenheid, pluriformiteit en objectiviteit' valt, laat ik aan u over.

Een dominante vorm van denken in het Westen wordt aangevoerd door de 'intellectuelen' of second hand dealers in ideas zoals liberaal denker Friedrich Hayek in zijn essay *The intellectuals and socialism* ze noemt. Dit zijn mensen die het denken van de bevolking beïnvloeden. Ze hebben veelal een voortrekkersrol om bepaalde ideeën onder de grote massa te krijgen. Zo was socialisme nooit een populair idee onder de werkende klasse. Het was

namelijk niet een goede oplossing voor de zorgen en problemen van de werkende. Toch is het populair geworden door de invloed van deze second hand dealers.

Ook met het beeld dat men heeft van de NAVO speelt dit probleem. Op handen gedragen bij de leden van de verdragsorganisatie zelf. Dit idee sijpelt door naar de media, onderwijs en de politiek. De JOVD is ook niet gevrijwaard van dit hosanna denken over de NAVO. De afgelopen jaren heb ik mezelf vaker de vraag gesteld over de relatie Westen (NAVO) vs. Rusland. Is het echt zo dat Rusland de grote agressor is in de wereld? Of moet het Westen zelf in de spiegel kijken met de Verenigde Staten voorop? In de spiegel kijken is van bittere noodzaak: het rookgordijn van 'democratie' en 'vrede' brengen begint namelijk onderhand op te raken. Men ziet de bommen en drones die 'democratie' en 'vrede' komt brengen in Afghanistan, Irak, Libië, Jemen en Syrië, om maar een paar landen te noemen. Het is een perverse gedachte als je erover nadenkt, maar in de media wordt het beeld geschetst dat het Westen het morele gelijk aan zijn kant heeft.

Wellicht counter intuïtief, maar ik

vraag u om boeken te lezen die een ander standpunt innemen dan die u er zelf op nahoudt. Die wellicht op de literatuurlijst staan bij je studie. Staat John Rawls op de lijst, lees dan ook Robert Nozick. Ga interviews lezen en kijken van leiders waar u het misschien niet mee eens bent of waarvan het gangbare idee van dictatorschap heerst. Want van de hapklare brokken die de media bericht daar wordt de nuance uit elkaar getrokken. Helaas bestaat er geen objectieve berichtgeving. Het is 'wishful thinking' en een gekleurde berichtgeving van de mainstream media kan zeker aan hun overgelaten worden (inclusief het acht uur journaal).

Een voorbeeld van verbazing voor mij was de documentaire van Oliver Stone; *The Putin Interviews*. Rusland is een doorn in het oog van de NAVO. Een reden waarom Rusland een gevaar zou vormen voor het Westen? Volgens Poetin probeert de NAVO Rusland een reactie uit te lokken door dit land van alle kanten in te bouwen met raketten. Oftewel het bestaansrecht van de NAVO te rechtvaardigen. De interviews duren ieder een uur, waarvan er vier zijn gemaakt. Lang? Wellicht. Maar het geeft een genuanceerder beeld van de denkwijze van Poetin dan in het onderwijs, media en politiek wordt gepropageerd bij ons in het Westen. Rusland begrijpen is ook van belang om een nieuw standpunt voor het Westen en de NAVO te formuleren voor de toekomst.

Want hoe je het went of keert. Over 25 a 50 jaar zal er misschien een van ons uit de gelederen weer het torentje bemannen. Een gebalanceerd beeld hebben van de wereld is noodzakelijk. De oude mantra's van nu moeten de vuilnisbak in. Dit kan alleen als wij bereid zijn ons eigen geconditioneerde denkbeeld terzijde te schuiven en te verdiepen in het standpunt van de ander. Buiten de gebaande wegen denken en outside of the box. Het begin zal moeilijk en onwennig lijken. Maar met een growth mindset zullen die nieuwe inzichten onbetaalbaar zijn.

MARCO NIJWEIDE

In 2010 stond lijsttrekker Mark Rutte de VVD in Amsterdam bij in hun campagne op de Dam.

Van 'gewoon jezelf kunnen zijn' naar 'normaal doen': het opportunistische kameleongedrag van de VVD

De VVD heeft verschillende ideologische koersen ingeslagen, maar die waren slechts gebruikt als een middel tot een hoger zetelaantal.

Op veertien oktober 2010 begon Mark Rutte als minister-president van ons land. Het was voor het eerst in de geschiedenis van de VVD dat zij het premierschap op zich kon nemen. De partij was euforisch en Mark Rutte greep meerdere momenten aan om te verwijzen naar de laatste liberale premier die hij in zijn ogen opvolgde: Cort van der Linden die van 1913 tot 1918 het kabinet leidde. Wie echter het liberalisme van Van der Linden naast dat van Mark Rutte legt, ziet twee volstrekt verschillende visies. Deze discrepantie heeft een diepere achtergrond en is het gevolg van partijpolitiek die centraal is komen te staan bij liberale politici. Was Cort van der Linden nog een partijloze premier, Mark Rutte is daarentegen niet weg te denken van de VVD. Diezelfde VVD blijkt haar leden en politici echter maar al te graag in haar greep te hebben. Die greep is dan niet gericht om liberale idealen uit

te dragen en een eenduidige koers te verdedigen, maar streeft van het begin af aan primair naar macht en het liberalisme is daarmee op de achtergrond komen te staan.

Het verhaal van een VVD die haar liberale idealen en het interne debat heeft opgeofferd op het altaar van macht is niet nieuw. Vaak kwam de kritiek uit haar eigen gelederen, waar VVD'ers zich uitspraken over de partij die zij door de jaren heen hebben zien verworden in een machtsapparaat waarin weinig ruimte bestaat voor individuele geluiden of een principiële lijn. Zo sprak Ton Elias zich vorig jaar uit tegen het zelf-opgelegde keurslijf van de partij die hij typeerde als de "ja en amen cultuur". Dit gebrek aan zelfkritiek was volgens hem het gevolg van het hoge zetelaantal van de VVD; de partij is als het ware verblind geraakt door macht. Dit is echter niet een verschijnsel dat pas recent uit de lucht is komen vallen,

maar heeft veel diepere wortels in de partij.

Als gevolg van de Tweede Wereldoorlog bestonden er tijdelijk geen liberale partijen meer. De Vrije Democratische Bond (progressief-liberaal) en de Liberale Staatspartij (klassiek-liberaal) waren eerder opgeheven, maar vanuit deze twee ideologische zijdes werd gewerkt om liberalisme vertegenwoordigd te krijgen in de politiek. De sociaal-liberale lijn werd vertegenwoordigd door Pieter Oud die enkele honderden medestanders had en hij besloot met zijn partij aanvankelijk op te gaan in de brede PvdA in 1946. De klassiek-liberale lijn werd vertolkt door Dirk Stikker met 20.000 leden en hij begon de Partij van de Vrijheid in datzelfde jaar. In 1948 besloten beide leiders een nieuwe bredere liberale partij te vormen: de VVD.

Oud kreeg echter al snel de overhand en werd naamgever van partij en partijblad. De naam "Volkspartij voor Vrijheid en Democratie" was echter niet onomstreden onder de leden van de voormalige Partij van de Vrijheid, aangezien "volkspartij" voor velen te collectivistisch klonk en weinig ruimte bood aan het principe van individuele vrijheid.

Ondanks het feit dat de Partij van de Vrijheid vele malen groter was dan de aanhang van Oud, werd de naam alsnog aangehouden en de koers van Oud ingezet, aangezien dat meer zetels opleverde. Zo werd de liberale ideologie van de VVD al in haar eerste stadium verwaterd.

In de jaren '80 begon de VVD een uiterst progressieve koers te varen om aan te sluiten bij de tijdgeest. De jaren '80 waren de hoogtijdagen van de commerciële popcultuur die was overgewaaid uit Amerika en artiesten kende die wereldwijd succes hadden. Hierop werd het zogenaamde discoliberalisme uitgevonden door de VVD om de jonge generatie aan te trekken. Zo verkoos de partij in 1982 Ed Nijpels als toenmalig jongste lijsttrekker ooit en met de slogan "Gewoon jezelf kunnen zijn" ging de VVD onder zijn bewind van 26 naar 36 zetels. In die tijd maakte de VVD onderdeel uit van de kabinetten Lubbers I en II. Lubbers was op sociaal gebied een redelijk linkse CDA'er, maar de VVD probeerde hem links in te halen. De VVD-minister Frits Korthals Altes had in 1985 namelijk een wetsvoorstel gemaakt om seks met kinderen vanaf 12 jaar mogelijk te maken. Doordat de kruisraketdiscussie toen alle aandacht trok in Nederland, was dit naar eigen zeggen gemakkelijk door de ministerraad heen gekomen. De VVD trok de seksuele revolutie van de jaren '60 door naar de jaren '80 en dacht hiermee tegemoet te komen aan de tijdgeest. Ideologie deed er even niet toe, het ging om de beeldvorming van een partij die tot de 'progressieve' voorhoede wilde behoren. De VVD had zich hier echter vergist over de houding van de Nederlandse bevolking die dit voorstel absoluut niet zag zitten. Uiteindelijk haalde minister Altes bakzeil en zag af van het indienen van het voorstel bij het parlement. Na die jaren, is de VVD bijgedraaid en hebben hier duidelijk afstand van genomen. Ware het echter niet dat de invloed van de partij op het spel stond, die in 1986 weer afnam, dan was de VVD waarschijnlijk in de hyperprogressieve koker blijven steken.

Sinds 2006 heeft de VVD het roer radicaal omgegooid ten opzichte

van de jaren '80 en probeert nu door een nationalistische visie de wind in de zeilen te krijgen. Na een interne stemming over het lijsttrekkersschap van de partij, had de VVD weliswaar de gematigde Mark Rutte verkozen boven de meer uitgesproken Rita Verdonk, toch is de strategie hetzelfde gebleven. De VVD besloot om langzaam rechts-populistisch te worden. Dit kwam mede doordat in 2004 VVD-kamerlid Geert Wilders zich had afgesplitst en met de nationalistisch-georiënteerde PVV VVD-electoraat dreigde mee te nemen. Met de economische crisis en bankencrisis die de Europese Unie zwaar had getroffen, kwam de vuurproef voor de nieuwe 'nationalistische' VVD. Rutte had zich zowel in 2010 als in 2012 expliciet uitgesproken tegen geld geven aan de "Grieken", maar als premier van een EU-lidstaat had hij op die manier iets beloofd dat hij nooit kon waarmaken. Zo bleek niet alleen zijn eerste verkiezingsbelofte niets waard in de praktijk, maar de VVD vond het blijkbaar geen probleem om in 2012 opnieuw deze onuitvoerbare woorden uit te spreken en niet na te komen. Dit korte termijn paaien van kiezers heeft echter grote schade toegebracht aan het vertrouwen in de partij. In aanloop naar de Tweede Kamerverkiezingen van 2017 ging de VVD een stap verder in hun koers door het motto 'normaal doen' aan te nemen. Het jaar ervoor had Rutte bij het programma Zomergasten nog de bekende 'pleur op'-uitspraak gedaan waarbij hij stelde dat Turkse Nederlanders die demonstreerden en het verslag van een NOS-journalist moeilijk maakten, maar op moesten pleuren. Hiermee had de VVD Pim Fortuyn op rechts ingehaald, aangezien Fortuyn nog had aangegeven dat we het probleem met "onze rotjongens" zelf moesten aanpakken in plaats van "Koning Hassan daarmee op te schepen". Ditzelfde sentiment werd ook herhaald in de brief van Rutte aan alle Nederlanders in 2017 waarin hij opnieuw stelde "Doe normaal of ga weg". Hoe de VVD dat weggaan van 'abnormale' Nederlanders wil verwezenlijken, werd hierbij echter achterwege gelaten. Het ging in feite alleen om meer kiezers te trekken door middel van gekunstelde

uitspraken. Deze voorbeelden tonen een VVD die de afgelopen jaren platte retoriek heeft omarmd. Niet haar liberale grondslag staat voorop, maar het streven naar machtsbehoud. Zelfs de uitvoerbaarheid van beleid is nog amper interessant voor de VVD, als zij een teleurgestelde kiezer kan binnenhalen door herkauwde PVV-leuzen in te zetten, dan is het devies "gewoon doen". Klaarblijkelijk is er niemand in de partijtop die erbij stilstaat of deze populistische lijn een lang leven beschoren is.

De VVD is door de jaren heen op een zwalkende man gaan lijken. Marketeers bepalen de partijprogramma's en slogans, terwijl managers bepalen door wie die boodschap het beste naar buiten kan worden gebracht. Hierdoor is niet meer de vrijheid van het individu centraal blijven staan, maar het gevoel van de kiezer. Als gevolg hiervan is een liberaal tekort bij de partij ontstaan dat wordt opgevuld met kunstmatige machtspolitiek. Dit kan voor de lange termijn echter desastreuze gevolgen hebben. Kiezers die zich vandaag door haar populistische voorstellen laten overtuigen, kunnen morgen nog teleurgesteld worden door de onuitvoerbaarheid ervan. Daarnaast zal de liberale achterban zich steeds meer vervreemd voelen van de partij en langzaam overstappen naar de meer principiële liberale partijen. De linkervleugel kan zich gehoord gaan voelen door D66, terwijl de rechtervleugel Forum voor Democratie aan het omarmen is. Mark Rutte zou daarom meer een voorbeeld moeten gaan nemen aan zijn zelfverklaarde "liberale betovergrootvader": Cort van der Linden. Van der Linden probeerde het volk namelijk niet te overtuigen met holle frasen, integendeel heeft hij met het oplossen van de schoolstrijd en de kiesrecht kwestie daadkrachtig het liberalisme uitgedragen.

ARON RIJSDORP

jong en liberaal

